

vrede

UNCTAD V

MAANBLAD VOOR INTERNATIONALE POLITIEK EN VREDESPROBLEMEN

22ste jrg. — nr. 183 — mei 1979

vrede

„Vrede“ Studia- en informatiecentrum voor vredes- en ontwikkelingsproblematiek v.z.w.

Maandblad - 10 nummers per jaar

REDACTIE-BEHÉER PUBLICITEIT :
Onderbergen 51 - 9000 Gent
Prk. : 000-0956015-80
Vrede v.z.w. - 9000 Gent
Tel. : 091/ 23.82.52

LEESGELD :
300 fr. per jaar
30 fr. per nummer
Voor Nederland : 25 fl.

STEUNABONNEMENT : 500 fr.

VERANTWOORDELIJKE UITGEVER :
Michel Vanderborght
Beukendreef 10a
9401 POLLARE

KERNREDACTIE
Filip De Paepe, André De Smet, Ernst Gülcher, Lea Hendrickx, Paul Keymeulen, Griet Marchal, Jan Oris, Pascal Paulus, Jan Vermeersch.

UITGEBREIDE REDACTIE :
Théo Bailleul, Nadine Crappe, Chantal De Smet, Wilfried De Vlieghere, Alfons Goossens (Goal), Luc Kongs, Kathleen Steel, Herman Talloen, Michel Tanret, Jan Van Calsteren, Brigitte Van Maele, Juul Verhelst.

MEDEWERKERS :
Frank Beke, Hugo Benoye, Robert Braet, Paula Burghgraeve, Toon Colpaert, Willy Courteaux, Robert De Gendt, Rik Danys, Jeanine De Rop, Jo De Schuyter, Elie Elia, Luc J.V. De Smet, Ignas Lindemans, Freddy Meulemans (Mafke), René Morlion, Ward Ruyslinck, Staf Schmidt, Freddy Tack, Jozef Van Dromme, Yves Van De Steen, René Van Nerum, Jan Verwest, Walter Weydys, Guido Van Hecken (Mozambique).
Centrum voor UNO-Recht (V.U.B.).
Centrum voor Latijns-Amerika (Roermond).

HOOFDREDACTEUR :
André De Smet

ABONNEMENTENDIENST :
Lotty Verwest, Pascal Paulus.

Overname van artikelen en tekeningen is toegelaten mits bronvermelding en toezending van een presentemplaar.

„Vrede“ wil de spreekbuis zijn van al diegenen die - door degelijke informatie of voorstellen - een bijdrage willen brengen tot de internationale ontspanning.

De redactie doet dan ook beroep op de medewerking van al diegenen die hiertoe kunnen bijdragen.

De ondertekende artikelen beantwoorden dan ook niet noodzakelijkerwijze aan het standpunt van de redactie.

OFFSET DRUK :
„Neveland“, Besch. Werkpl., Nevele (Landegem).

In ons volgend nummer : Een bijdrage van Minister Piet Vermeylen over de bewapeningswedloop ; de „Uitkijk“ door Willy Courteaux ; Europa aan de vooravond van de Europese verkiezingen door Ernst Gülcher ; een artikel van oud NAVO bevelhebber Generaal Nino Pasti over NAVO en Warschaupakt ; Frankrijk vandaag door Lea Hendrickx ; Herman Talloen, terug van een bezoek aan de Palestijnse kampen in Libanon, Syrië en Jordanië, met een artikel „Cisjordanië en Gaza onafhankelijkheid of reservaat“ ; de oproep en de voorstelling van een nieuwe aktie van het Overlegcentrum voor de Vrede over ontwapening enz, enz.

INHOUD

	Blz.
EDITORIAAL	3
Bemerkingen bij een regeringsverklaring	3
OP DE UITKIJK	4
Ouganda-Cambodja Identiek maar anders bekeken	4
AFRIKA	5
De Belgische politiek in Zaire	5
KERNENERGIE	9
Een sneltrein... zonder remmen	9
EUROPA	13
Verkiezingen in Italië	13
DERDE WERELD	15
UNCTAD is er weer	15
DOKUMENT	18
Albert Einstein	18
BEWAPENING EN ONTwapENING	23
Belangrijke verdragen over ontwapening en veiligheid	23
De haast onoverkomelijke moeilijkheid	25
OPVOEDEN TOT VREDE	27
Opvoeden tot oorlog ?	27
De rechten van het kind zinvol maken	29
FILMBESPREKING	31
„The Deer Hunter“ een film van slechte wil	31
VREDESINITIATIEVEN	32
Vrede - in - aktie	32
TE ZOT... OM LOS TE LOPEN	34
AANVULLENDE KORTE BERICHTJES	

BEMERKINGEN BIJ EEN REGERINGSVERKLARING

We hebben hier reeds herhaaldelijk de aandacht gevestigd op de uiterst belangrijke plaats die de buitenlandse politiek inneemt in 's lands beleid. Het is echter bekend dat de internationale problematiek nog al stiefmoederlijk behandeld wordt. We bedoelen hiermede dat deze het privaat jachtterrein is van enkele ministers en een paar hoge functionarissen. Parlementsleden staan in grote mate buiten spel door gebrek aan informatie. Hun impact blijft beperkt bij tussenkomsten ter gelegenheid van de besprekingen van de begrotingen van buitenlandse zaken en landsverdediging of doorheen de gestelde parlementaire vragen. De openbare opinie wordt slechts ingelicht over wat men kwijt wil. In de beste omstandigheden gaat het dan om georkestreerde en tendentieuze voorlichting om de brede volksgen te beïnvloeden.

Steeds meer mensen beginnen zich over een dergelijke handelwijze vragen te stellen en eisen van de regering een meer openlijke politiek terzake.

Het Overlegcentrum voor de Vrede heeft zich dan ook op 17 januari j.l. tot de regeringsformateur gericht met een memorandum waarin de belangrijkste aspecten werden onderlijnd voor een politiek die zou beantwoorden aan de verwachtingen van de openbare opinie (zie Vrede nr. 180 febr. 1979). Begin april kwam, na vier maanden onderhandelingen, de nieuwe regering voor het parlement. Voor deze regering, samengesteld door premier Wilfried Martens, werd een regeringsprogramma opgemaakt onder leiding van de aftredende eerste Minister Van den Boeyenants die, zoals in vorige regeringen, Landsverdediging onder zijn bevoegdheid houdt.

In deze regeringsverklaring werd aan de internationale politiek enige aandacht geschonken. De Europese eenmaking, internationale solidariteit, veiligheid en vrede en defensiebeleid maken er de hoofdtema's van. Vooreerst mag we gezegd worden dat het regeringsdokument doorweven is van enkele traditionele goede intenties, o.m. inzake ontwikkelingssamenwerking, maar waarin men vruchteloos zoekt naar de elementen van een doortastende nieuwe aanpak. Dit is reeds duidelijk voor wat de Zaïre politiek betreft waarin de voortzetting van de steun aan het corrupte Mobutoerregime vooraan staat. Het wordt hier wel uitkijken naar de essentiële elementen van een globaal

Afrikaans beleid dat de regering belooft aan het Parlement voor te leggen.

Naar aanleiding van de Europese eenmaking moeten we ons wel zorgen maken over het inzicht de „Europese politieke samenwerking verder uit te bouwen om te komen tot één buitenlands beleid van de gemeenschap“. Meer dan ooit, zegt het document, moet Europa spreken met „één enkele stem“. De vraag is echter of het moment hier rijp voor is. De ervaring leert ons namelijk dat dergelijke zienswijze ons meer dan eens in een verkeerd vaarwater heeft doen terechtkomen. Denken we hierbij maar aan standpunten rond Zuidelijk Afrika, Vietnam, Midden Oosten, West Sahara, ontwapening enz.

Het is zeker niet goed voor ons land, afhankelijk te zijn van onze grote buurstaten Frankrijk, Groot-Brittannië en de Duitse Bondsrepubliek die, tengevolge van neo-kolonialistische oprispingen of om hun economische belangen te dienen, de voorkeur geven aan een internationale politiek die afgestemd is op de NAVO strategie of in de lijn loopt van de door de Verenigde Staten geponeerde wereldpolitiek.

Wil de regering ons dan aan handen en voeten binden aan een politiek die niet door ons parlement te Brussel maar te Parijs, Londen, Bonn of Washington wordt bepaald?

Zo er inzake veiligheid en vrede enkele algemene en reeds vroeger gekende stellingen in de regeringsverklaring voorkomen dan zoekt men er tevergeefs naar concrete regeringsinzichten om, b.v. inzake de onderhandelingen te Wenen, eigen Belgische initiatieven naar voor te brengen. Er is wel sprake van de medewerking aan het tot stand komen van een internationale reglementering inzake wapenhandel en transport maar men zoekt tevergeefs naar concrete voorstellen op Belgisch vlak. De regering moet nochtans toch weten dat sinds enkele jaren het wetsvoorstel Glinne, De Clercq, Van Geyt, Maes voor de reglementering van de Belgische wapenhandel ter tafel ligt. Wetsvoorstel dat, jaar na jaar, opnieuw onder het stof bedolven wordt. Men spreekt wel in algemene zin over ontwapening. Enige verwijzing naar de studie over de omschakeling van de wapenindustrie, een hoogdringende aangelegenheid om een ontwapeningodynamiek op gang te brengen, is echter niet te vinden. Dat de openbare opinie bekommerd is over het inzicht van de NAVO strategen vroeg of laat van de Westerse regeringen een fiat af te dwingen om de neutronenbom te fabriceren blijkt evenmin de bekommernis te zijn van de regering. Idem

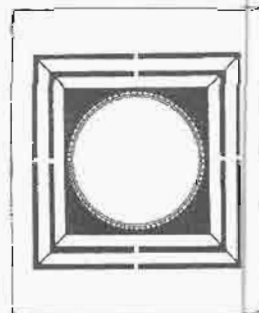
voor wat betreft de in ons land opgeslagen kernwapens. Mogelijks is dit een probleem dat men liefst „en petit comité“ beslist. Inzake de effectiviteit van het leger merkt men dat hieraan dubbel zoveel aandacht geschonken wordt dan aan militaire uitgaven. Mogelijks hoopt men hier, met de belofte tegen 1981 de militaire dienst tot zes maanden te beperken, de openbare opinie zand in de ogen te strooien. Intussen wordt wel verder gewerkt aan de uitbouw van een beroepsleger. Zo in de regeringsverklaring sprake is de begroting van landsverdediging te beperken tot de groei van de begrotingen van de andere departementen dan komt het er toch op neer dat, in deze crisis tijd, in deze onproductieve sektor de traditionele politiek worst verder gezet. We staan dus ver van de bevestiging van de militaire uitgaven die vorig jaar reeds tot 99 miljard fr. opliepen, d.w.z. ruim 10.000 fr. per inwoner van dit land. Nieuwe aankopen zullen voortaan wel een gunstig advies moeten hebben van het Ministerieel Comité voor de begroting. We twijfelen er echter aan of dit een voldoende rem kan betekenen om de reeds klassiek geworden aankoopfurie te verhinderen.

Tot slot mag we, even stil gestaan worden bij het politiek personeel dat zal instaan voor de uitvoering van dit regeringsprogramma. Met het behoven van Minister Simonet op Buitenlandse Zaken en Minister Van den Boeyenants op Landsverdediging kan men moeilijk anders dan de voortzetting van de vroegere politiek verwachten. Met Mark Eyskens op ontwikkelingsamenwerking houden we ons hart vast. Moeten we er hier nog aan herinneren dat Eyskens junior, zoals Simonet t.a., een van de Belgische leden is van de Trilaterale Commissie?

Hopelijk maken de enkele democratische krachten, die het toch gewaagd hebben met deze weinig progressieve regering scheep te gaan, er een erzaak van om de voor ons volk negatieve aspecten in de regeringspolitiek de pas af te snijden.

Een zaak staat vast. Voor de openbare opinie, voor de vredes en democratische krachten van dit land, moet het duidelijk zijn dat hun actieve inzet voor vrede, ontwapening en solidariteit met de derde wereld de belangrijkste troef blijft om de regering te verplichten met de verzoeken van ons volk rekening te houden.

A.D.S.

UGANDA - CAMBODJA IDENTIEK MAAR ANDERS BEKEKEN

Het regime van Amin Dada heeft opgehouden te bestaan. De ex-Ougandese diktator, bekend om zijn originele en zonderlinge uitspraken, maar nog meer om de „harde hand“ waarmee hij zijn regime zachtte op de been te houden, heeft afgedaan.

Gekonfronteerd met steeds toenemende moeilijkheden, economische ontredning en groeiend volksverzet, had Amin de oorlogstrommel bovengehaald. De aanval op Tanzania is hem slecht gekomen. Het proces van innerlijke ontbinding werd integendeel versneld. De daadwerkelijke inzet van het Tanzaniaans leger, naast deze van de bestaande oppositiekrachten, werd de beslissende faktor die het bloedregime van de Ougandese diktator ten val bracht. Niemand zal dit zeker betreuren, integendeel, men kan slechts hopen dat Amin Dada eens rekening zal moeten afleggen voor duizenden slachtoffers waarvoor hij verantwoordelijk is.

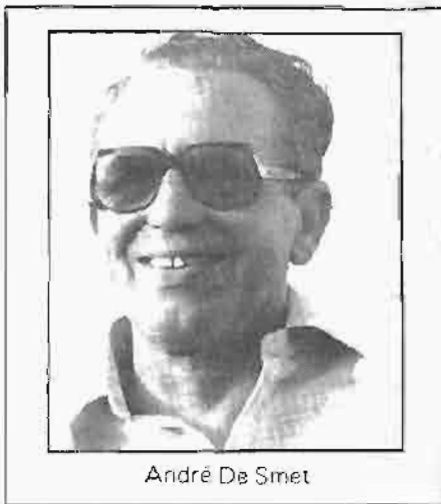
Een paar maanden geleden beleefden we elders in de wereld, in Cambodja, een gelijkaardige gebeurtenis. Met Pol Pot was in dit land een regime aan de macht gekomen dat door ieder werd erkend als nog bloeddorstiger, wreedaardiger dan dit van Amin.

Gekonfronteerd met een toenemende economische ontredning en een groeiende oppositie zocht ook Pol Pot, met zijn aanvallen op zijn buurland Vietnam, een uitweg om het bestaan van zijn bloedig regime te verrechtvaardigen.

De oppositiekrachten, verenigd in de FUNSK, gesteund door de 70.000 Cambodjaanse vluchtelingen in Vietnam,

wierpen zich met de effectieve militaire steun van het buurland Vietnam in de strijd. Zoals vandaag Amin Dada in Ouganda, zo moest ook Pol Pot in Cambodja ondanks de Chinese steun het onderspit delven.

Tot daar de vergelijking van een haast gelijkaardige situatie.

André De Smet

De enige verschillen zijn dat het hier om Vietnam gaat dat jarenlang een ongelijke en moeilijke strijd voerde tegen vreemde overheersers: Frankrijk, Japan en de Verenigde Staten en dat China, dat op dit moment goede maatjes speelt met het Westen, rechtstreeks bij de Cambodjaanse affaire betrokken is.

Daar waar niemand vandaag, noch regeringsleiders, noch de pers, een woord van protest lieten horen rond de Tanzaniaanse militaire tussenkomst om het regime van Amin Dada ten val te brengen was het

juist andersom betreffende de Vietnamese militaire steun aan het nieuwe Cambodjaanse regime.

Ergers nog. Dit blad is te klein om alle beschuldigingen, alle verdachtmakingen en insinuaties af te drukken die tegen Vietnam werden uitgebracht.

Waar het nieuwe regime van Yusuf Lule in Kampala in een handomdraai door Groot-Brittannië, Canada, de Verenigde Staten e.a. landen werd erkend, waarover we ons verheugen, wordt de nieuwe regering van Heng Somvin in Phnom Penh in „quarantaine“ geplaatst en het zo diep beproefde Vietnam in beschuldiging gesteld.

Theoretici spreken hierbij over een overtreding van de principes van de „internationale rechtscodex“. Goed, maar is dit dan niet even goed van toepassing voor Tanzania als voor Vietnam?

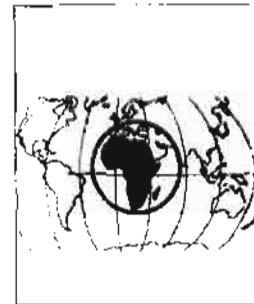
Een feit staat vast. De zo geprezen objectiviteit van de westerse regeringen en de persmedia kan hier duidelijk afgemeten worden.

Economische belangen, o.m. het niet ontstemmen van de Chinese handelspartner, wegen hier zwaar door. Bovendien komt het voor deze op aan, zij het dan niet volgens de Chinese normen, aan het Vietnam dat Frankrijk, Japan en de Verenigde Staten een nederlaag toebracht, ook een „Jesje“ te geven?

Mogelijks hebben ze nog de stille hoop dat er voor hen in het nieuwe Ougandese regime nog een „waterkansje“ zit om er een voet in huis te krijgen.

Ook dat zal wel een vage hoop blijven.

André De Smet.

DE BELGISCHE POLITIEK IN ZAIRE WAAROM DIE PARA'S ?

Onderstaand artikel van Paul Janssens is een van de vele interessante inleidingen die voorgedragen werden op het „Seminarie over Zaïre“ van 3 en 4 maart jl. „VREDE“ overweegt het geheel van deze tussentijdse omstandigheden onder brochuurvorm uit te geven. Ter aanvulling van het artikel publiceren we, in kader-

tjes, interessante informatie die we overnemen uit een „opgevoerd verslag uit Kinshasa“ dat verscheen in het weekblad „ZEG“, uitgave van de C.V.P. Opvallend hierbij is dat uit dit niet ondertekend artikel uit „ZEG“ geen conclusies getrokken worden.

Niet voor een opleidingsopdracht.
Het is nu duidelijk dat de Belgische regering heeft beslist militairen naar Zaïre te zenden nadat zij was ingelicht over de toenemende sociale spanning in Kinshasa, Beneden-Zaïre en Kivu, over de groeiende onveiligheid van de blanken en zelfs over het bestaan van een complot dat de destabilisering van het Mobutu-regime beoogde. Ik verwijs b.v. naar een telex van de Belgische ambassade in Kinshasa aan de regering, korte tijd voordat de beslissing werd genomen.

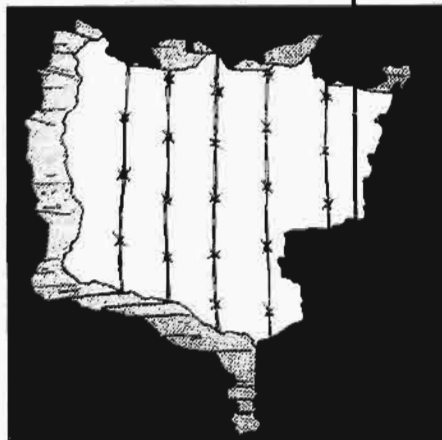
In het licht van deze informatie wordt de officiële versie van de regering, als zouden de para's een opleidingsopdracht gaan vervullen - ingevolge militaire akkoorden van 1978 die overigens in de grootste geheimzinnigheid zijn gehuld - ronduit belachelijk. Hoe kan men bovendien verwachten dat militairen, die hiertoe geen enkele vorming kregen, dergelijke opdracht met succes zouden uitvoeren ?

De regering bewandelt een gevaarlijke weg. Vergeet zij het verleden ?

De officiële versie dat de para's met de evacuatie van Belgen zouden belast zijn indien het tot een fatale explosie komt, benadert wellicht dicht bij de werkelijkheid, maar lijkt me slechts één aspect van een operatie met verschillende objectieven. Het is deze versie die de heer Simonsnet vertrouwelijk meedeelde op een briefing (6 februari) waarop een groep hoofdredacteuren van de pers waren uitgenodigd. Men werd uitdrukkelijk gevraagd dat deze verklaring geheim zou blijven.

Indien een eventuele evacuatie van buitenlanders tot de opdracht van de Belgische soldaten behoort - en niet laat ons toe deze mogelijkheid uit te sluiten - dan voert deze regering van lopende zaken een beleid dat gevaarlijk en avonturistisch moet genoemd worden. Een beleid dat geen rekening houdt met de lessen uit het verleden.

Indertijd, sedert 1960 hebben de historische gebeurtenissen bij herhaling aangetoond dat de interventie van buitenlandse troepen in een intern politiek conflict uitzonderlijk gevaarlijk is voor de veilig-

heid van de buitenlanders die men beweert te redden. In 1960 heeft het bombardement van de haven van Matadi door een Belgisch schip geleid tot repressailles tegen de Belgen. Eind 1964, wanneer de opstand van de Lumumbisten zich tot meer dan de helft van het Kongolese

grondgebied had uitgebreid, leidde de inlijving van blanke huurlingen en de westerse (vooral Belgische) militaire steun aan het leger tot een gevoelige verslechtering van de betrekkingen tussen buitenlanders en opstandelingen. De interventie van Belgische para's in Stanleystad en Paulis op 24 november 1964 werd doorgevoerd onder het voorwendsel dat buitenlanders moesten gered worden. Men moet nu objectief toegeven dat deze interventie de dood van 300 van deze mensen tot gevolg had. We beschikken trouwens over het getuigenis van Moïse Tshombe, eerste minister van die tijd, die in 1966 schreef : „Ik denk nu dat er minder Europese doden zouden gevallen zijn zonder de tussenkomst van de valschermpringers“. Indertijd, het was deze interventie die het teken was voor massale moordpartijen op blanken. In mei 1978 tenslotte waren de getuigenissen van de buitenlanders in Kolwezi eensluidend : hun toestand is werkelijk verslechterd vanaf het ogenblik (16 mei) dat de plannen voor het zenden van buitenlandse troepen bekend raakten.

Ook vandaag moet men zeer ernstig rekening houden met de mogelijkheid dat het inzetten van para's de verhouding tussen de autochtone en buitenlandse bevolking zal verslechteren. Verschillende tekenen wijzen nu al op deze tendens.

Een eventuele evacuatie is echter slechts één aspect van deze militaire operatie. De regering is perfect op de hoogte van de bijzonder explosieve toestand in een uitgehongerde miljoenenstad als Kinshasa,

maar ook in andere streken van het land. En hoewel er nog geen tekenen zijn die wijzen op een algemene volksopstand, is een vonk voldoende om het Zairese kruisvat te doen ontploffen. Het is in dit kader dat de Belgische militaire operatie moet geplaatst worden. Rekening houdend met de kritieke situatie, stuurt men de para's alvast ter plaatse om op alles voorbereid te zijn : dit laat de mogelijkheid open, snel in te spelen op een toestand die van de ene dag op de andere kan omslaan. Uit

... Een zak maniokbloem, waarmee een gezin van vier personen - en in Zaïre zijn dat zeer kleine gezinnen - het een maand kan doen, mits grote zuinigheid, kost 95 Z (1.710 fr.). Een zak rijst van 50 kg. is 175 Z (3.150 fr.) duur. Voor een doos melkpoeder van 2,250 kg. moet 22 Z (396 fr.) worden neergeteld. Het vlees kost er 15 tot 20 Z (270 tot 360 fr.) per kilogram. 1 kg. zeevis kost 10 tot 15 Z terwijl de riviervis veel duurder is. Een pakje sigaretten kost 3 Z 50 (63 fr.). Voor een klein, eenvoudig huisje met drie tot vier kamertjes wordt in de Cité van Kinshasa een maandhuur van 30 Z gevraagd. Die prijs loopt op tot 400 Z per maand voor een huis met verdieping. In de residentiële wijken van Kinshasa betaalt men voor een huis een huurprijs van 1.000 tot 4.000 Z. In de stad kost een appartement minstens 700 Z aan maandhuur, is die prijs gemiddeld 1.000 Z en betaalt men voor een luxe-appartement 2.000 Z en meer...

Uit „Zeg“ 2.3.1979

verklaringen van ministers blijkt trouwens dat de grootste soepelheid aan de dag gelegd wordt, zowel wat de duur als de objectieven van de operatie betreft. Men is ter plaatse, en men kan vlug en op de aangepaste manier reageren wanneer de noodzaak zich voordoet. Waarbij niet mag vergeten worden dat Van den Boeynants-Simonet hebben gebruik gemaakt van de afwezigheid van parlementaire controle om hun plannen snel door te drukken.

Belgische militairen om uitgehongerde massa's in bedwang te houden.

Met een grote waarschijnlijkheid kan volgende hypothese worden naar voren geschoven. Als onmiddellijk objectief verwacht men van de aanwezigheid van de gereputeerde Belgische para's een psychologisch effect, dat de uitgehongerde massa's in Beneden-Zaire alle lust moet ontmoedigen. Op termijn wordt de beslissing ingegeven door het verlangen om een zekere controle te behouden over een politieke situatie die steeds meer ontsnapt aan het centrale gezag. Het verlangen om de Belgische troepen als politiemacht te laten fungeren in een klimaat van toenemende sociale spanning. Deze opdracht zou niet noodzakelijk tot Beneden-Zaire beperkt blijven : wij weten uit militaire kringen dat ernstig wordt rekening gehouden met de kans dat para's ook in het oosten worden ingezet. Intussen knappen 1.500 Marokkanen in Shaba hun deel van het werk op.

In dit verband mag verwezen worden naar een bericht van het persagentschap Belga van 1 maart, dat stelt „dat de para's een preventieve actie ondernemen om mogelijke onlusten, waarvan de blanken het slachtoffer zouden worden, te voorkomen“. Ook het volgend verhaal kan enig licht werpen op de ware toedracht van de operatie.

Voor hun vertrek naar Kitona werd aan de Belgische militairen tijdens een briefing een filmpje getoond met uitgehongerde en geëxciteerde Afrikanen. Begeleidende commentaar van een legeroverste : „U ziet dat deze mensen tot alles in staat zijn. Wanneer u met hen gekonfronteerd wordt, aarzel dan niet : schiet !“ We zijn hier wel bijzonder ver verwijderd van de verklaringen als zou het om „maneuvers“ of „evacuatie“ gaan.

Een langdurige en zwaar bewapende operatie.

Het mag niet uitgesloten worden dat het een operatie van lange duur wordt, waarvan de gebeurtenissen van de voorbije waken slechts een aanvang zijn. In een eerste reactie, op 6 februari, wist eerste minister Van den Boeynants te vertellen dat de militairen 2 tot 3 weken zouden blijven. Nadien liet de regering ons weten dat de opdracht 4 tot 6 weken zou duren, en op 1 maart deelde Belga mee dat de para's was gezegd dat hun verblijf in Zaïre kon verlengd worden. Laten we niet vergeten dat dergelijk procédé ook in Kolwezi werd toegepast. Trouwens, indien het een operatie van korte duur en beperkte omvang betreft, mag men zich wel afvragen waarom de militairen dubbel zo

zwaar bewapend zijn dan in Kolwezi, en waarom het militair schip Zinnia grote hoeveelheden munitie, luchtafweergeschut en kanonnen vervoert, en waarom het zo laat vertrekt. Overigens blijven alle mogelijkheden open om het aantal militairen op te voeren : wij weten uit leger-

... Bij de Zaïrese staat verdient een bode 30 Zaïres per maand, wat 540 fr. vertegenwoordigt 1 Zaïre is 18 Bfr. waard. Die maandwedde bedraagt 100 Z (1.800 fr.) voor een onderwijzer en 180 Z (3.240 fr.) voor een regent. Een licentiaat krijgt voor een maand werken 235 Z (4.230 fr.) en een hoogleraar 680 Z (12.240 fr.). Een directeur in de administratie krijgt 309 Z (5.562 fr.). In de partikuliere sektor liggen de lonen hoger en zorgen de werkgevers vaak ook voor voedselpakketten en gezondheidszorgen. In de partikuliere sektor krijgt een nachtwaker ongeveer 70 Z. Voor een secretaresse wordt 250 Z (4.500 fr.) en voor een directiesecretaresse 350 tot 450 Z (6.300 tot 8.200 fr.) betaald. Een hulpboekhouder krijgt 210 Z (3.960 fr.) en kan naarmate zijn bekwaamheden en verantwoordelijkheden groter worden 500 Z (9.000 fr.) verdienen. In de transportmaatschappij (ONATRA) begint een licentiaat tegen 500 Z. is de gemiddelde maandwedde voor een licentiaat 800 Z. en wordt voor een topfunctie 2.000 Z. (36.000 fr.) betaald. In de kopermaatschappij Gécamines liggen de wedden nog hoger en bedragen ze vaak zelfs het dubbele. Het huispersoneel verdient van 100 tot 200 Z...

Uit „Zeg“ 2.3.1979

kringen dat maatregelen zijn genomen om in de aflossing van de eerste groep soldaten te voorzien.

Het Belgisch optreden mag niet los gezien worden van de rol die andere landen spelen. Eind vorige maand besprak Simonet met de Marokkaanse koning de aan-

wezigheid van 1.500 Marokkanen in Shaba. Onze minister van Buitenlandse Zaken beloofde dat hij deze aanwezigheid zou ter sprake brengen op het vlak van de EEG om te voorzien in de financiering of eventueel de aflossing van de Marokkaanse troepenmacht in Shaba. Verder is er de Franse en de Chinese militaire aanwezigheid, zijn er de tientallen Belgische militaire instructeurs. De vraag dient gesteld of hier geen sprake is van taakverdeling; zo nemen Belgische militairen Beneden-Zaire en eventueel Kivu voor hun rekening, terwijl Marokkanen in Shaba politiemannen spelen - en Simonet zorgt er wel voor dat ze dit kunnen blijven doen. België is goed op weg om in deze veelkleurige buitenlandse militaire aanwezigheid een centrale rol te spelen en zorgt ervoor dat problemen in dit verband in de EEG worden behandeld en opgelost.

Een andere tendens lijkt me, dat deze militaire aanwezigheid steeds meer in handen wordt genomen door het buitenland, zonder dat de Zairese machthebbers hierin gekend worden. Ik verwijs naar de besprekingen van Simonet in Marokko die Mobutu, precies om deze reden, enige boze reacties ontlokte. Terwijl belangrijke sleutelposten in het administratief-financieel-ekonomische leven steeds meer worden bezet door buitenlanders, is het niet denkbeeldig dat ook militaire aangelegenheden worden onttrokken aan het gezag in Kinshasa.

Duizenden kinderen zijn ondervoed. Jongeren en volwassenen zoeken de vuilnisbelten af of rommelen in vuilnisbakken op zoek naar wat eetbaars. Het banditisme tiert er welig, ontelbaar vele werklozen bedelen er om wat voedsel. Dievenbenden organiseren zich.

(„Zeg“, 2.3.1979)

Om Mobutu overeind te houden.

Hoe men de Belgische militaire operatie ook bekijkt, zij kan slechts leiden tot een konsolidatie van een korrupt en door het volk verafschuwd regime. In dit verband dient de vraag gesteld naar de draagwijdte van de incidenten van de voorbije dagen. Ik denk aan de zure oprispingen van Mobutu nadat Simonet in Marokko het behoud van de Marokkaanse troepen in Shaba was gaan bepleiten, wat door de diktator als een inmenging in de binnenlandse aangelegenheden van Zaire werd bestempeld. Ik denk aan de Zairese weigering om voortaan nog Belgische jaerna-

listen toe te laten, nadat een RTB-medewerker erin geslaagd was klandestien een reportage in Kinshasa te maken. Ik denk aan de boze reacties op een bericht van Belga, als zouden de para's zich bezighouden met de bedeling van voedsel. Verloor een in het nauw gedreven diktator er zijn zelfbeheersing bij, of schuilt er meer achter deze incidenten. Een element van verklaring is misschien Mobutu's verklaring dat de Belgische para's wel eens binnen de twee weken uit het land zouden kunnen worden gezet - dan kunnen ze hun liefdadigheid elders gaan beoefenen, zei de president - en dat hij dan een beroep zou doen op China en Frankrijk.

Uit de cijfers blijkt dat de „kleine“ kostwinner - toch het merendeel van de werkende bevolking - zijn gezin niet meer kan voeden. Wil hij niet verhongeren, dan moet hij trachten „bij te verdienen“ door smeergeld te vragen, „elkens zijn functie het hem toelaat.

(„Zeg“, 2.3.1979)

Het zou niet de eerste keer zijn dat b.v. de Frans-Belgische concurrentie wordt uitgespeeld.

Indien mag gesteld worden dat het zenden van para's een konsolidatie van de Mobutu-diktatuur inhoudt, betekent dit nog niet dat de president op dit ogenblik op onvoorwaardelijke steun van België kan rekenen. In het verleden is bij herhaling gebleken dat het toestaan van leningen, financiële tegemoetkomingen, van verscheidene vormen van ekonomische en militaire steun niet uitsluit dat ondertussen diskrete kontakten worden gelegd met de oppositie met het oog op de voorbereiding van een wisseloplossing voor een regime dat men ondertussen blijft steunen.

Hierbij dient erop gewezen dat het Belgisch beleid geen homogeen geheel vormt. Van den Boeynants en Simonet b.v. zijn het niet altijd eens over de te volgen politiek, en de diepe meningsverschillen tussen vlaamse en franstalige socialisten zijn bekend. Zeer waarschijnlijk laat ook de invloed van het koningshuis zich zeer sterk voelen. Men weet dat het Hof op beslissende momenten een zeer actieve rol speelt in het Zaire-beleid: het bezoek van Boudewijn aan Zaire in 1970, dat de verzoening van het Belgisch kapitaal met de Mobutu-diktatuur moest bezegelen, en

Vandaar dat er voor alles smeergeld moet worden betaald; om een uittreksel uit de geboorte-akte te krijgen, om een telefoon te herstellen, om de doeane te passeren, om een echte of ingebeelde verkeersovertreding te „regelen“ en dies meer. De „matabish“ is een sociaal verschijnsel geworden. Het is gewoon. Zonder kan het nie..

(„Zeg“, 2.3.1979)

de talrijke persoonlijke initiatieven van de vorst zijn hiervan treffende voorbeelden. De Nieuwe (18.7.1975) omschreef de rol van het Hof door te stellen dat het voor niemand een geheim is „dat de Belgische koninklijke familie, en Boudewijn I persoonlijk, vandaag nog steeds, zoals vele jaren geleden, over onmetelijke fortuinen beschikken in de vroegere kolonie of met belangrijke fortuinen geassocieerd zijn (...). De investeringen (...) van de hofkringen in Zaire zijn zo aanzienlijk dat Boudewijn I niet nalaat beslissend in de Belgische politiek tussenbeide te komen in functie van zijn overzeese belangen“.

En het ekonomisch herstelprogramma?

Het is nuttig, in te gaan op het ekonomisch-financieel herstelprogramma, waarin België een centrale coördinerende rol speelt en dat anderhalf jaar nadat de idee werd gelanceerd nog geen begin van uitvoering kent. Alles bleef totnogtoe beperkt tot dringende noodhulp (voedingswaren, geneesmiddelen, wisselstukken) en tot een grote schoonmaak in de administratieve en financiële chaos, een schoonmaak die gepaard gaat met een ware herkolonisering: de benoeming van buitenlanders op de doeanediensten, in de nationale transportondernemingen, op het ministerie van Financiën, aan het hoofd van de Nationale Bank. Een voorbereidende fase, waarvan velen in dit land en elders (vooral in de U.S.A.) wensen dat ze zo lang duurt tot een wisseloplossing klaar ligt voor een regime, dat steeds minder in staat wordt geacht de nodige voorwaarden te scheppen voor de uitvoering van het plan. Indien Simonet tijdens het Shaba-debat in de Kamer nog verklaarde „Het alternatief ligt niet in een keuze tussen dit regime en een ander, maar wel in het vermogen van het huidige regime om de nodige hervormingen aan te brengen. Dit alleen kan chaos en anarchie

voorkomen.", is het zeer de vraag of dit standpunt nog steeds door de minister van Buitenlandse Zaken wordt verdedigd, en door wie het in politieke en financiële kringen nog wordt gedeeld.

Hierbij mogen we niet vergeten dat een herstel van de Zairese economie niet voor alle kampen in het internationale kapitalisme even belangrijk is. Het ontbreken van controle over het budgettair beheer en de afwezigheid van economische planning die rekening houdt met de prioritaire ontwikkelingsbehoeften, maken het mogelijk dat op de Zairese markt nutteloze prestigeprodukten verkocht worden. Het Franse imperialisme b.v. is in de eerste plaats op de handel gericht en is door zijn eigen aard zeer afhankelijk van het politiek personeel dat de macht uitoefent. De Belgische belangen daarentegen zijn vooral in de zware sectoren van de economie ingeplant en kunnen dus gemakkelijker het risico van een politieke verandering lopen. Dit is van fundamenteel belang om de Belgische politiek ten opzichte van Zaire te begrijpen.

Nog eens de economische belangengroepen.

Belgische belangengroepen hebben weliswaar veel van hun pluimen verloren in vergelijking met de koloniale periode, toen de Société Générale 70 pct. van de Kongolese economie controleerde. Vooral sedert 1965 hebben zij plaats moeten ruimen voor jonge, machtige, dynamische ondernemingen die kwamen investeren in het kader van de bijzondere liberale „Investeringscode": het betrof hoofdzakelijk Amerikaans, Japans en West-Duits kapitaal.

Toch blijven de Belgische belangen in Zaire zeer aanzienlijk. Reeds in december 1975, toen de teruggave van gezaïriseerde en geradicaliseerde Belgische bedrijven

In die ellendige toestand treft men uiteraard ook veel meer zieke mensen aan, maar de gezondheidszorg is tot op een kritiek peil gezakt. In Kinshasa b.v. is het grootste deel van de universitaire klinieken van Lovanium gesloten (pediatrie, chirurgie, vrouwenziekten). Reden: geen geneesmiddelen, geen eten, geen materieel (geen doktershandschoenen, geen naalden, geen draad...).

(„Zeg", 2.3.1979)

nog niet voltooid was, schreef het weekblad Knack: „Ondanks de fusies, opslorpingen en likwidaties van de jongste jaren is nog steeds één op vier van de ter beurze genoteerde maatschappijen er één met aanzienlijke belangen in Zaire". Het totaal van de Belgische investeringen in Zaire wordt vandaag geraamd op twee miljard dollar. Na de golf van Zaïrisering en radikaliserings (die resp. eind 1973 en eind 1974 op gang kwamen), die in hoofdzaak kleine en middelgrote bedrijven troffen en waaruit de grote ondernemingen zich vrij goed wist te redden, werd de klok definitief teruggedraaid. Ook de zogeheten nationalisering van de Union Minière du Haut-Katanga (Société Générale) in 1967 kon niet verhinderen dat koper en kobalt voor een zeer aanzienlijk deel een aangelegenheid blijven van de Belgische Société Générale. Uit een vrij ingewikkeld spel van Zairese staatsondernemingen en wederzijdse participaties komt duidelijk naar voren dat kommercialisering, transport en verwerking van het Zairese koper gecontroleerd worden door dochterondernemingen van de Société Générale. Het betreft resp. de Société Générale des Minerais, de Compagnie Maritime Belge en de Métallurgie Hoboken-Overpelt. Dit is het knooppunt van de Belgische belangen in de ex-kolonie: het is voor de Belgische metaalverwerkende nijverheid van fundamenteel belang dat de toegang tot Zaire's rijkdommen wordt gevrijwaard.

Belgische bedrijven bezitten daarenboven nog steeds een zeer belangrijk deel van de Zairese bankensektor. De Belgolaise, een filiaal van de Société Générale, beheert de Banque Commerciale Zaïroise. Brussel-Lambert en de Engelse Standard-Bank bezitten elk 23,6 pct. van de Union Zaïroise des Banques. Ook Paribas is aanwezig. Belgische banken schrijven leningen uit en financieren de handel.

Deze groepen, en vooral diegene die in de mijnsektor actief zijn, zijn erg gediend met een gezondmaking van de Zairese economie. Indien de economie beter zou functioneren, zou de bevoorrading gesmeerd lopen, zou het transport vergemakkelijkt worden, zou de kans op sociale onrust dalen, enz.

Naar een door het buitenland gesteunde militaire diktatuur?

De centrale vraag is, of een echte relance van de economie niet slechts mogelijk is na de verandering van het politieke regime. Het is niet onmogelijk dat België en de andere partners er zich tevreden mee stellen de Zairese economie in leven te houden zonder meer: weinig investerin-

gen, weinig inbreng van belangrijke kapitalen, maar voldoende steun om het produktie-apparaat in de strategische sectoren draaiende te houden en de totale ineenstorting te voorkomen, leningen om Zaire in staat te stellen levensmiddelen in te voeren, enz. Intussen kan gedoktend worden aan een politiek alternatief dat de westerse belangen op een meer efficiënte manier behartigt.

Komt het zover, dan zal de uitbarsting in de eerste plaats gericht zijn tegen de rijke Zaïrezen en tegen de blanken. Alle Belgen hier hebben de regeringsbeslissing om para's naar Kitona te sturen met opluchting begroet; een psychologisch opkikkertje. Ze beseffen dat die para's natuurlijk niet eeuwig kunnen blijven, maar zolang de situatie niet ten goede is gekeerd, zo meent onze korrespondent, is het de plicht van de regering om een efficiënte legermacht in Zaire te houden. Het wordt hoogtijd dat men eindelijk, na 19 jaar onafhankelijkheid van Zaire, een samenhangend Afrika- en ontwikkelingsbeleid uitstippelt. Men mag in geen geval de ongeveer 15.000 Belgen, onder wie zowat 8.000 in Kinshasa, aan hun lot overlaten.

(„Zeg", 2.3.1979)

Het sturen van Belgische para's staat niet noodzakelijk in tegenstelling tot deze hypothese. Hoewel de operatie op dit ogenblik een verhoogde militaire steun aan de diktatuur betekent, mag men niet uitsluiten dat buitenlandse militairen, indien hun aanwezigheid wordt verlengd, een centrale rol gaan spelen op het ogenblik dat het tot een politieke machtswisseling komt.

Paul Janssens (Zaire-komitee).

De regering van de Verenigde Staten die tijdens het regime van de Cha in Iran haar radiouitzendingen naar dit land had stopgezet komt bekend te maken dat zij hier opnieuw mee gestart is. Moet er nog zand zijn?

EEN SNELTREIN... ZONDER REMMEN

Kernenergie ontwikkelde zich uit de kernwapentechnologie. In augustus 1939 schreef Albert Einstein een brief aan F. D. Roosevelt, president van de Verenigde Staten : „Recentelijk onderzoek door E. Fermi en L. Szilard, van wie ik het manuscript mocht ontvangen, laat mij de verwachting uitspreken dat het element uranium een nieuwe belangrijke bron van

Het begin van het gebruik van kernenergie voor de opwekking van elektriciteit wordt gemarkeerd door de rede van Eisenhower voor de V.N. in 1953, waar hij een programma voorstelde, gebaseerd op de militaire uraniumvoorraden. „om methoden te bedenken waardoor dit splijtbaar materiaal zou worden bestemd om de vreedzame bezigheden van de mensheid te dienen... Een speciaal doel zou zijn het verschaffen van overvloedige elektrische energie in de energiearme gebieden van de wereld”. (2)

De overtuiging bestaat dat dit programma oorspronkelijk gelanceerd werd, niet zozeer om een eventueel dreigend energietekort te dekken, maar veeleer om de verschrikking van de kernwapens achter een vreedzaam gordijn te verbergen en tevens om de kostbare installaties voor zuivering en bereiding van de nucleaire brandstoffen commercieel in bedrijf te houden. Het gevolg van deze politiek was dat een deel van de kennis en van het kernmateriaal werd overgedragen aan het particulier bedrijfsleven. De particuliere bedrijvigheid in de kerntechnologie is in verschillende sectoren echter jammer-

lijk mislukt (o.a. de opwerking). De kernindustrie is bijgevolg een twijfelachtig mengsel gebleven van staats- en particuliere belangen, met militaire en civiele doeleinden ; kortom een onontwikkeld belangenkluwen.

INTERNATIONALE

anti - atoom

MANIFESTATIE

Eisen :

- Nucleair moratorium tot 1985
- Stop de atoombewapening
- Stop de atoomstaat
- Vóór alternatieve energie systemen

Allen op 2 JUNI te DOE

energie zal worden in de onmiddellijke toekomst”. (1) Deze brief leidde tot het zg. Manhattan-project, wellicht het grootste en meest geheime multi-nationale onderzoeksproject, ooit ondernomen. Precies 6 jaar later aanschouwde de wereld het verschrikkelijk resultaat van dit project : 2 atombommen werden afgeworpen boven Hiroshima en Nagasaki.

ten) werd in de V.S. het hoge-druk-water reaktor type (PWR) met voorrang ontwikkeld. Vanaf het begin werden grote ondernemingen, vooral Westinghouse en General Electric daarbij nauw betrokken. Mede door zich in te kopen in diverse industrieën in de wereld (Westinghouse - ACEC !) zijn de Amerikaanse multinationals er in geslaagd een doorslaggevend gewicht te verwerven in de uitbouw van de kernindustrie.

Omstreeks 1977 waren er ongeveer 204 commerciële reactoren in gebruik over de ganse wereld. In tien jaar tijd was de totale nucleaire capaciteit vertienvoudigd. In 1976 was 21 procent van de opgewekte elektriciteit in België van nucleaire oorsprong, in Zweden en Zwitserland was dit 18 procent, in Groot-Brittannië 13 procent, en 9,4 procent in de V.S. (3) De kernpromotoren stellen bewust alléén de kernreaktor voor als de verwerkelijking van het kernenergieproces. Nochtans is het van groot belang in te zien dat de reaktor slechts één schakel is van een complex proces bestaande uit : uraniummijnen, raffinagebedrijven, vergassingsinstallaties, verrijkingsfabrieken, splijfstoffenfabrikage, reaktor, opwerkingsinstallaties, afvalverwerking, en stockage van radioactief afval. De verschillende schakels van deze zg. splijstoflijn zijn geografisch zeer verspreid. De economische structuur van dit complex is al even ingewikkeld als verborgen. „Kernenergie is technisch volledig realiseerbaar. Het probleem van de hoogradioactieve afval

(1) Volledige brief gereproduceerd in : BRONOWSKI J., The Ascent of Man BBC publications 1977, p. 371.

(2) COMMONER B., Machteloze Energie, AMBO 1977, p. 78.

(3) HAYES D., Rays of Hope ; Norton 1977, p. 50.

De kernreactoren : één schakel uit een ingewikkelde ketting.

De winning van energie door kernsplijting is mogelijk in verschillende types kernreactoren. Door de nauwe samenhang met de wapentechnologie en het militair gebruik van de eerste energiereactoren (nl. als aandrijving in nucleaire duikbo-

is niet perfect opgelost, maar we hebben dat technisch in handen". Aldus M. Potemans, directeur-adviseur bij de Verenigde Elektriciteitsbedrijven van België. (4) Zo stellen de voorstanders alles in het werk om het zwakste deel uit de splijtstoflijn voor het publiek te verdoezelen. Een officieel Amerikaans regeringsrapport inzake kweekreactoren spreekt echter een héét andere taal: „Sommige aspecten van de splijtstofopwerking zijn niet in commercieel bedrijf gedemonstreerd, de fabricage van plutoniumhoudende brandstoffen is niet op volledige productiebasis gedemonstreerd, de economische aantrekkelijkheid van de plutoniumterugwinning is niet bewezen, aanvaardbare beveiligingsystemen voor het afgescheiden plutonium moeten nog tot stand komen, en permanente opberging van het radioactieve afval is nog niet aangetoond." (5) De kernindustrie moet dus blijven doorwerken ten koste van een afnemende (en daardoor in kostprijs enorm stijgende) uraniumvoorziening, zonder dat er enige waarborg is dat er op een kweekreactorenprogramma kan overgeschakeld worden. Nochtans is de kweekreactor die werkt op plutonium uit de huidige reactoren, en dit, eens in bedrijf zelf zou „kweken" uit natuurlijk uranium; het enige middel om de kernenergie vanaf 1990-2000 verder te laten functioneren.

Ongelukken en straling: kleine risico's, grote gevolgen.

„Ook al verergert de situatie niet, dan is er toch radioactief materiaal ontsnapt en zelfs al is dit in zeer kleine dosis, het leidt zeker tot kanker en leukemie. We weten uit onderzoeken dat zwangere vrouwen en kinderen jonger dan 5 jaar dertig maal zo ontvankelijk zijn voor radioactieve besmetting als andere volwassenen. Tot mijn ontsteltenis ontdekte ik dat ze er in Pennsylvania helemaal niet op ingesteld waren om de omgeving te controleren, dus zullen we wel nooit te weten komen hoeveel mensen tengevolge van radioactieve besmetting zijn omgekomen. Als ik dat zeg dan bedoel ik natuurlijk niet dat die mensen onmiddellijk dood gaan, ze zullen twee, vier, zes, tien, vijftien jaar na nu sterven, aan kanker en andere ziekten, maar hun dood is door de radioactieve besmetting veroorzaakt".

- (4) KNACK 30/7/1977.
- (5) COMMONER B., Machteloze Energie, AMBO 1977, p. 99.
- (6) In Vrij Nederland 7/4/1979.
- (7) NEW SCIENTIST 11/1/1979, p. 79.
- (8) VAKS, Dossier Kernenergie, rd. VAKS, p. 95.

Aldus John Gofman, expert in radioactieve besmetting naar aanleiding van de Harrisburg-ramp. (6)

Door een voortdurende verhoging van de veiligheidsnormen zijn de risico's op een zeer groot ongeval met een kernreactor uiteraard zeer klein geworden (hoewel, na Harrisburg, toch niet zó klein blijkbaar!). De kernpromotoren gaan er van uit dat er met de bestaande installaties geen risico's zijn zolang de normen gerespecteerd worden. Het is tot nu toe echter onvoldoende doorgedrongen tot de publieke opinie dat de geldigheid van de stralingsnormen meer en meer het onderwerp zijn van een verhitte wetenschappelijke discussie!

Men stelt zich vragen over de gevolgen van kleine dosissen straling op lange termijn. Over een mogelijke interactie tussen straling en andere vormen van verontreiniging is helemaal niets geweten.

Op het laatste kongres van het Amerikaans genootschap voor de vooruitgang van de wetenschap werden rapporten ingediend waaruit blijkt dat de personeelsleden van grote nucleaire instellingen zoals de Laboratoria van Oak Ridge en Hanford een verhoogd kankerrisico lopen na 10 of 20 jaar, ondanks het feit dat de stralingsdosissen die ze ontvingen steeds onder de normen waren. (7)

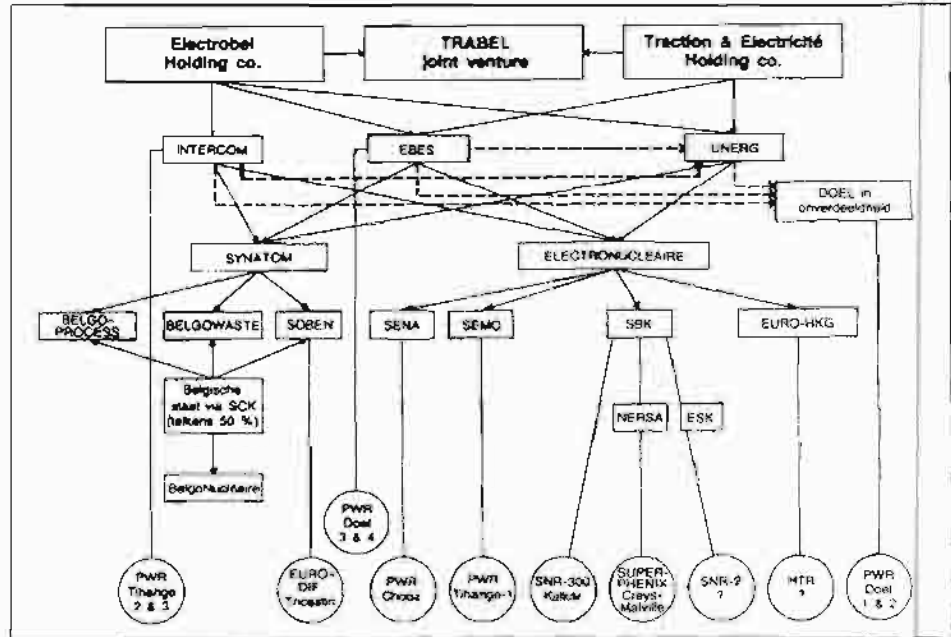
„Bij de vreedzame kernsplijting is er altijd een kleine „routinelozing". Kleine hoeveelheden straling die in ons leefmilieu terecht komen, in ons voedsel, in ons lichaam en kanker veroorzaken. Bovendien is er geen oplossing voor het radioactieve afval. En er is radioactief afval dat

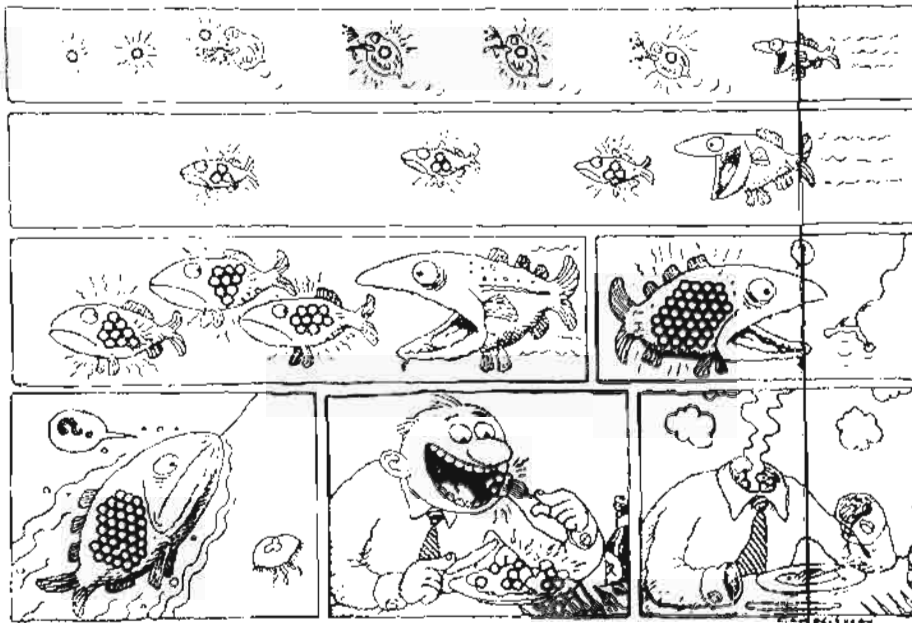
we moeten bewaken gedurende historische perioden, wat zeg ik, gedurende een periode die langer duurt dan een ijstijdperk. We zitten met een probleem van wereldbesmetting waarvan niet alleen onze eigen achterachterkleinkinderen het slachtoffer zullen zijn, maar ook nog vele generaties na hen. Dit probleem is helemaal niet opgelost.... Terwijl de openbare mening vooral bezorgd is wegens het gevaar van een ernstig ongeval in een kerncentrale, heeft nieuw onderzoek over de gevolgen van zeer lage stralingsdosissen op menselijke celmembranen aangetoond dat de kleine hoeveelheden radioactieve gasen en vloeistoffen die ontsnappen bij normale werking van een kerncentrale, biologische schade veroorzaken die duizendmaal groter is dan tot nog toe werd aangenomen....", aldus dr. Sternglass, hoogleraar in de radiologie aan de universiteit van Pittsburgh, in een brief aan de New York Times op 23 mei 1974. (8)

De kernindustrie in België.

In ruil voor het uranium uit het toenmalige Belgisch Kongo werd met Amerikaanse hulp in 1957 het Studiecentrum voor Kernenergie (SCK) te ivol opgericht. Deze instelling voor fundamenteel wetenschappelijk onderzoek, en tevens service-instituut voor de nucleaire industrie, slokt jaarlijks méér dan 1 miljard overheids gelden op. 40 procent van de openbare uitgaven voor toegepaste research in België gaan naar de nucleaire sektor.

34 jaar na de eerste atoombom, 23 jaar na ingebruikname van de eerste reaktor in Mol, en op een ogenblik dat er 25 procent

van de Belgische elektriciteit van nucleaire oorsprong is, heeft er nog steeds geen parlementair debat plaats gehad over deze omstreden technologie. Het Belgisch „beleid“ wordt in feite bepaald door de konstruktieindustrie (ACEC-WESTINGHOUSE, COCKERILL), de elektriciteitsbedrijven (EBES, INTERCOM, UNERG) en vooral de overkoepelende financiële holdings welke deze industrieën controleren (en waarvan de SOCIÉTÉ GÉNÉRALE zeker de belangrijkste is).

De distributie van elektriciteit, enig verkoopbaar produkt van de kernindustrie, wordt in België uitgevoerd door een zeer ondoorzichtig net van meer of minder gemengde intercommunales. Zelfs in volle economische crisis maken de elektriciteitsproducenten nog enorme winsten. Weliswaar worden deze in belangrijke mate geherinvesteerd (een grote kernreaktor kost ruim 20 miljard BF), maar dit betekent alleen maar dat een financieel-economische top eigenmachtig beslist over de bestemming van reusachtige kapitalen die uiteindelijk door de konsument opgebracht worden.

Onbepaalde energie ?

Naast de militaire doeleinden is de splijt-

(9) „L'ÉNERGIE NUCLEAIRE“ in LE MONDE DIPLOMATIQUE, Dossiers et documents, mars 1975, p. 1.

(10) GIJSELS H., in KNACK 23/11/1977 „Onvrijheid terwille van de nucleaire veiligheid“, p. 47.

(11) HAYES D., Rays of Hope ; Norton 1977, p. 71.

stoffijn alleen geschikt voor de productie van elektriciteit. Elektriciteit is een hoogwaardige energievorm met een zeer specifieke toepassingsgeschiktheid nl. voor verlichting en motoren. Slechts een klein deel van het energieverbruik wordt ingenomen door elektriciteit (in België ongeveer 10 procent). De elektriciteitsproducenten trachten als privé-industrie uiteraard om de verkoop van hun produkt op te drijven. Elektriciteit wordt aldus aanbevolen als energiebron voor doeleinden waarvoor ze in feite ongeschikt is zoals b.v. huisverwarming. De behoefte aan elektriciteit wordt alsmat groter door - en ten voordele van - de elektriciteitsproducenten, die dan stellen dat ze daar alleen kunnen aan voldoen door de kernenergie. Zij bewerkstelligen dus een doel ten einde het middel te kunnen verantwoorden. Kernreactoren worden in de propaganda als zeer voordelig voorgesteld omdat ze met relatief weinig brandstof, grote hoeveelheden energie leveren. Eens te meer wordt daarbij geen rekening gehouden met de splijtstoflijn als één geheel. Alle schakels van deze keten, op één na, vereisen energie; sommige schakels zoals de raffinage en de aanrijking zelfs zeer grote hoeveelheden energie. In principe moet dus de totale balans van het ganse systeem gemaakt worden om een uitspraak te kunnen doen over het rendement. Door de verbrekking van de splijtstoflijn, geografisch en economisch, zijn dergelijke berekeningen verre van eenvoudig. Franse, Engelse, en Amerikaanse studies geven echter te denken. „Tot 1975 heeft de bouw van het Ame-

rikaans kernreactorenpark acht tot tien-maal méér elektriciteit gekost dan deze reactoren zelf al opgebracht hebben. Morgen zullen deze investeringen wellicht opbrengen, maar welke voorafgaande inspanning moet er niet geleverd worden !“ (9)

Verruiming van de kernenergie leidt tot vernauwing van de democratische rechten.

De nauwe band tussen kernenergie en kernwapens, de bijzondere veiligheidseisen, de bewaking van afvalprodukten, en het proliferatiegevaar brengt vanzelf de noodzaak mee van bijzondere veiligheidsdiensten. Hoewel de totale energiebijdrage van de kernenergie nog vrij gering is, stelt men vast dat dit apparaat al volop funktioneert. In België beschikt de staatsveiligheid over een bijzondere dienst „Veiligheid inzake Kernenergie“. Deze dienst houdt zich bezig met de dossiers van de 13.000 nucleaire werkers, milieubewegingen, en politieke groepen met nucleaire belangstelling. Vermoedens bestaan dat deze dienst het beroepsverbod in de nucleaire sektor t.o.v. „verdachten“ (leden of ex-leden van KP, AMADA, R.A.L., homofielen, „geestelijke afwijkingen“, „subversieven“, enz...) organiseert. (10) De overschakeling op andere kweekreactoren (zo dit haalbaar mocht zijn) brengt ons in een zg. „plutoniumökonomie“. We zullen dan voor de energievoorziening aangewezen zijn op de meest gevaarlijke stof ooit door menselijk toedoen vervaardigd. Een dergelijke samenleving moet om haar overlevingskansen te waarborgen, per definitie buitengewoon gecentraliseerd zijn en een uitermate repressief karakter hebben ten einde de nodige waakzaamheid en stabiliteit te kunnen verzekeren. „Kernenergie kan alleen veilig zijn indien een aantal essentiële toestellen altijd werken zoals het moet, indien mensen in sleutelposities altijd volgens de instructies handelen, indien er nooit sabotage is, nooit kaping van transporten, indien er geen nucleaire installaties gesitueerd zijn in onrustige gebieden, en indien er nooit revolutie of oorlog (zelfs een konventionele) uitbreekt. De grote hoeveelheden ontzaglijk gevaarlijk materiaal mogen nimmer in handen van onbevoegden of desperados terecht komen. Niets kan dan aan het toeval Gods overgelaten worden“, aldus Hannes Alfvén, nobelprijswinnaar fysika. (11)

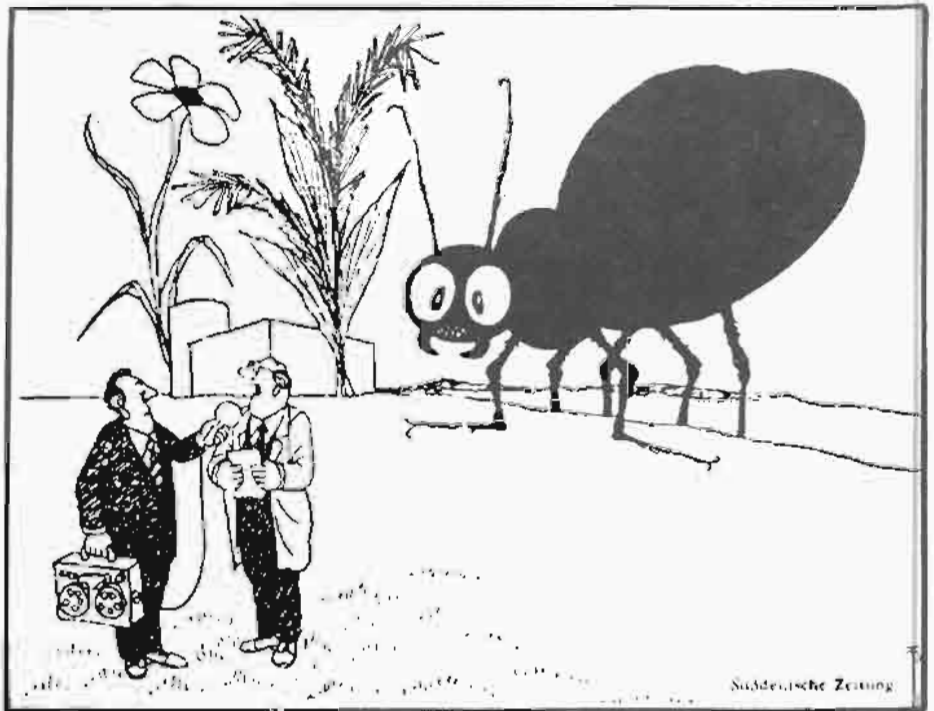
Kernenergie, een economisch risico zonder voorgaande.

Uraniumerts is, evenals fossiele brandstoffen, verre van onuitputtelijk. In de '50 en

'60 jaren waren de splijtstofkosten een belangrijke faktor in de produktiekosten van nucleaire elektriciteit. Het belang van de splijtstofkosten zou nog toenemen, eens het gemakkelijk winbare uraniumerts schaarser zou worden. Om de concurrentiepositie van de nucleaire sektor veilig te stellen, besliste de Amerikaanse nucleaire top reeds op het einde der '50 jaren de kweekreaktor te ontwikkelen. Een kweekreaktor gaat immers veel zuiniger om met de beschikbare splijtstof.

Omstreeks 1970 is het kostenpatroon van nucleaire centrales echter drastisch veranderd. De splijtstofkosten zijn, zoals verwacht, flink gestegen, maar zijn in belang verminderd tegenover de enorme stijging van de bouwkosten. Een stijging die o.m. voortvloeide uit de noodzaak van omvangrijke veiligheidsinstallaties. Ook de bouwkosten van een kweekreaktor zijn astronomisch hoog. De oorspronkelijke economische argumentatie voor de bouw van kweekreactoren - nl. lage splijtstofkosten - is aldus volledig achterhaald. Door de drastische veranderingen in het kostenpatroon heeft een kweekreaktor weinig of geen economisch voordeel meer ten opzichte van klassieke nucleaire centrales. Uiteindelijk zou dit betekenen dat alle overheidsinvesteringen in de ontwikkeling van de kweekreaktor (voor Kalkar alleen al bedraagt dit nu reeds 30 tot 50 miljard BF !) verloren zullen zijn.

„Het kernenergieprogramma is een eenzijdig deelgenootschap tussen de particuliere en de overheidssector waarbij de beloningen tot dusver naar de particuliere sektor zijn gegaan en de enorme risico's en gevaren voor het leven, de verspilling van miljarden, de stijgende kosten van energie, de naderende ineenstorting van het kernenergieprogramma, en de daaruit voortvloeiende economische chaos zijn toebedeeld aan het publiek“. (12)

„Tot dusver werd nog geen invloed van de verspreiding van radioactieve stoffen in het milieu waargenomen“

Kernenergie is géén alternatief.

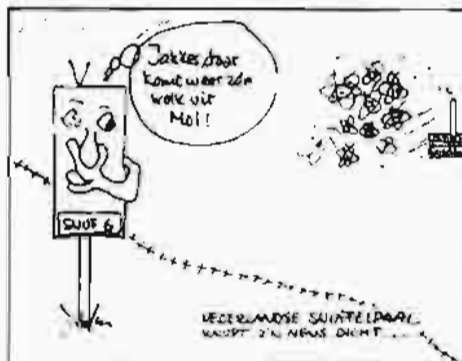
Hoe de kernenergie zich ook verder ontwikkelt, hoe snel of traag het failliet van deze sector zich ook aankondigt, het oorspronkelijk opzet - overvloedige en goedkope elektrische energie leveren - zal nooit verwezenlijkt worden.

De periode waarin de industrie en de konsument in de geïndustrialiseerde westerse landen kon beschikken over relatief goedkope en grote hoeveelheden energie, is wellicht afgesloten. Of we zonder economische ineenstorting en daarmee gepaard gaande maatschappelijke wanorde zullen kunnen overschakelen naar een post-petroleum maatschappij (zonder kernenergie !) hangt af van het politiek beleid waarvoor de beslissingen nu moeten uitgewerkt worden. Energiebesparing, diversifiëring van de bronnen, ontwikkeling van alternatieven zullen allicht niet voldoende zijn. Materiële welvaart, sociaal welzijn, de verhouding woon-werk-ontspanning, het opzet van urbanisatie en transport, dit alles zal grondig moeten herdacht worden ten einde mens maatschappij en natuur in harmonie verder te laten evolueren.

Het is zeer de vraag of het heersend beleid in staat is om initiatieven te nemen op het vlak van de energieproblemen en tegelijkertijd de bestaande maatschappelijke ongelijkheid afdoende te verkleinen. De recente energievoorstellen, zonder visie,

zonder samenhang, zonder lange termijnstrategie, zijn in elk geval géén stap in die richting.

Ludo Nelen
Gent 23/4/1979

(12) COMMONER B., Machteloze Energie, AMBO 1977, p. 110.

HET LEGER
IS EEN SYSTEEM
DAT ZICH SPECIALISEERT
IN HET MAKEN VAN
ONPERSOONLIJKE
GENUMMERDE WEZENS
DIE LEREN DODEN
OP BEVEL
EN
VOOR GELD
IN EEN GEORGANISEERDE
VECHTPARTIJ
OORLOG
GENOEMD.

Rudie Bollaerts

Rudie Bollaerts

VERKIEZINGEN IN ITALIE

Op 3 en 4 juni trekken de Italianen opnieuw naar de stembus, in een klimaat van groeiende politieke apatie. Een apatie die meetbaar is aan de vooruitgang van de meestal poujadistische regionale partijen bij tussentijdse lokale verkiezingen, en voor-

De voorgeschiedenis van deze zoveelste vervroegde parlementsverkiezingen is in grote lijnen bekend: bij de vorige verkiezingen, op 20 juni 1976, behaalden de kommunisten (PCI) zoveel stemmen (ruim 34 pct.) dat de kristendemokraten (DC) onmogelijk nog een meerderheidskoalitie zonder hen konden vormen. Maar omdat enerzijds de kristendemokratische verkiezingscampagne volledig gericht was op het antikommunisme, en anderzijds de USA en West-Duitsland met het denkbeeld van economische sancties begonnen te zwaaien, konden de kommunisten ook niet in de regering. Dus begonnen de gehaate kristendemokratische politici Moro en Andreotti een formule uit te dokteren waarbij de kommunisten wel deel zouden uitmaken van de meerderheid maar niet van de regering. In een eerste fase werd dat een kristendemokratisch minderheidskabinet dat door de kommunisten werd gedoogd (via onthouding bij de vertrouwensstemming), in een tweede fase (juli 1977) werd tussen kristendemokraten, kommunisten, socialisten, sociaaldemokraten en republikeinen een „programma-akkoord“ uitgewerkt, dat opnieuw door een uitsluitend kristendemokratisch minderheidskabinet o.l.v. Andreotti zou worden uitgevoerd. Al vrij vlug bleek dat er iets schortte aan die uitvoering: er werden een reeks belangrijke wetten gestemd (liberalisering van abortus, blokkering van de huishuren, bestrijding van belastingontduiking en kapitaalvlucht, anti-terreurwet), maar van de toepassing daarvan was weinig te merken: het was duidelijk dat de kristendemokra-

ten te allen prijze de toepassing van wetten die een gedeelte van hun eigen geldschieters zouden treffen of die het episcopaat mishagden, wilden blokkeren of op

De onafhankelijke linkerzijde in Italië ontstond bij de verkiezingen van 1968, toen de kommunisten besloten een aantal niet-partijleden, die een gedeelte van de weg samen met hen wilden gaan, op hun lijsten op te nemen. Het ging toen voornamelijk om socialistische die het niet eens waren met de hereniging van hun partij met de sociaaldemokraten. Bij de laatste parlementsverkiezingen in 1976 werden op die manier 18 senatoren en 7 volksvertegenwoordigers gekozen. De bekendste hiervan zijn ongetwijfeld de katholieke teoloog Raniero La Valle, ex-EEG-kommissaris Altiero Spinellichi en ex-Nato-generaal Nino Pasti. In de voorbije legislatuur hebben deze onafhankelijken wel dagelijks hun onafhankelijkheid bewezen. Zo speelden de katholieken La Valle en Pratesi een volkomen autonome rol in het abortusdebat, stemde senator Mario Melis tegen de regering-Andreotti toen de kommunisten zich onthielden, en stemde Spinellichi, in tegenstelling tot de kommunisten, vóór de onmiddellijke toetreding van Italië tot het E.M.S.

de lange baan schuiven. Daardoor kregen de kommunisten moeilijkheden met hun achterban, die concrete realisaties eiste, en

al aan de groeiende invloed van de korporatistische vakbonden die op dit moment de voor Italië zo belangrijke sector van het openbaar vervoer lamleggen.

omdat zij blijkens de opiniepeilingen ontegensprekelijk elektoraal verlies zouden lijden, groeide de kristendemokratische arrogantie met de dag. De druppel die de emmer deed overlopen was tenslotte de benoeming van een reeks kristendemokratische vertrouwelingen op sleutelposities in de staatsindustrie, waarbij de adviezen van de PCI ostentatief terzijde werden gelegd. Op 26 januari jongstleden zegde de PCI zijn vertrouwen in de regering op, en begon een kabinetskrisis waarvan de afloop bij voorbaat vaststond: de kristendemokraten wilden te allen prijze van de voor hen voordelige elektorale situatie gebruik maken en stuurden resoluut aan op vervroegde verkiezingen, ook al bestaat het gevaar dat de terroristische groepen van de verkiezingscampagne gebruik maken om een nieuw offensief in te zetten. De kommunisten zwakten hun eis tot regeringsdeelname af, en wilden vrede nemen met de opname in het kabinet van enkele op hun lijsten verkozen onafhankelijken, maar het mocht niet baten. De poging van La Malfa, de allereerste niet-kristendemokratische formateur sedert de oorlog, was niet méér dan een ritueel, en toen Andreotti, op aandringen van president Pertini, tóch nog een nieuwe minderheidsregering, ditmaal met republikeinen en sociaaldemokraten, voor het parlement bracht, wist iedereen dat dat óók maar een formaliteit was: een paar „nieuwe“ ministers deden niet eens de moeite om voor deze vertoning de verplaatsing naar Rome te maken.

Volgens de laatste opiniepeilingen gaan de kristendemokraten zowat 4 pct. vooruit

en komen daarmee op 42 pct. De kommunisten daarentegen verliezen 4 pct. en vallen terug op 30 pct. De socialisten gaan van 10 naar 12 pct., de neofascisten brokkelen verder af : van 6 naar 4 pct. De uiterste linkerkant, op dit moment in het parlement vertegenwoordigd door de kartellijst Democrazia Proletaria, zou, steeds volgens deze peilingen, van 1,5 naar 2,5 pct. gaan, maar inmiddels is het al duidelijk dat de interne tegenstellingen tussen de componenten zo groot zijn dat er ditkeer hoogstwaarschijnlijk niet eens een gemeenschappelijke lijst uitkomt. Voor de toename van het stemmenaantal van de kristendemokraten zijn er verscheidene motieven aan te voeren : ten eerste heeft er o.l.v. Zaccagnini effectief een zekere vernieuwing van de partij plaatsgemaakt, waardoor voornamelijk een aantal Noord-Italiaanse industriëlen (zoals Fiatbaas Agnelli), die zich in de laatste jaren van de DC hadden afgekeerd wegens de

onefficiëntie ervan, naar de oude schaaftal zijn teruggekeerd. Ten tweede is er, op het sentimentele vlak, het „martelaarschap van Moro, „gesneuveeld voor de vrijheid en de democratie“, zoals het op de kristendemokratische rouwaffiches stond. En tenslotte - en dat is misschien de voornaamste reden - is er de groeiende politieke onverschilligheid, het idee dat alles tóch bij het oude zal blijven, en dat je dus nog het best op de oude vertrouwde „mamma DC“ kunt stemmen. Uiteindelijk zal na de verkiezingen alles afhangen van de houding van de socialisten, die (als de cijfers van de opiniepeilingen bewaarheid worden) samen met de kristendemokraten een meerderheid zouden kunnen vormen. Tot hier toe wuift de socialistische leiding een dergelijk denkbeeld verontwaardigd weg, maar het is een feit dat de kristendemokraten bij de recente golf van benoemingen de socialisten rijkelijk bedacht hebben, en dat be-

paalde socialistische leiders hun regeer-geilheid niet onder stoelen of banken steken. In de theoretische publikaties van de PSI wordt trouwens al een tijd gewerkt aan een verwijdering t.o.v. de PCI, in die mate zelfs dat partijsecretaris Bettino Craxi onlangs het marxistische karakter van het Italiaanse socialisme ontkende. Het meningsverschil tussen socialisten en kommunisten i.v.m. de Italiaanse toetreding tot het Europees Muntstelsel (de kommunisten wezen de Italiaanse toetreding niet af, maar vroegen uitstel ; de socialistische stem was uiteindelijk doorslaggevend bij het besluit tot onmiddellijke toetreding) zou wel eens emblematisch kunnen zijn voor wat er na de verkiezingen gaat gebeuren. In dat geval stevent Italië regelrecht naar een heruitgave van de centrumlinkse formule die nu nog door links en rechts als „onrealistische“ wordt afgedaan.

Frans Denissen.

IS HET U BEKEND ?

Is het U bekend dat de Universele Rekening, dat is de zichrekening van de ASLK, enkele héél speciale voordelen biedt ?

Als U echt niet weet welke die voordelen zijn, dan moet U beslist in de eerstvolgende dagen even aanlopen bij uw ASLK-agentschap.

IN UW EIGEN BELANG

ASLK

ALGEMENE SPAAR- EN LIJFRENTKAS

UNCTAD IS ER WEER

UNCTAD is er weer. De vijfde United Nations Conference on Trade and Development sinds 1964 vindt plaats in mei van dit jaar op de Filipijnen.

Even de geschiedenis ophalen van deze grote conferentie van de Verenigde Naties over handel en ontwikkeling: de „ontwikkelingsproblematiek“ is pas „ontdekt“ ná de tweede wereldoorlog. In het UNO-handvest wordt er nog niet over gesproken.

Pas met de koude oorlog komen groot-scheepse economische, financiële en militaire hulpprogramma's op gang. Niet uit idealisme echter, maar om de „derde wereld“ in het kamp van het „vrije westen“ te houden en dus uit de handen van het „internationaal communisme“.

Het gevolg: veel voordelen voor de donorlanden, maar de armoede in de derde wereld neemt hand over hand toe. De westerse landen en hun ondernemingen hebben sinds de koloniale periode alle wereldhandels- en produktietouwtes vast in handen. De technologische ontwikkeling, de industrie, de welvaart, het zit allemaal in het westen en de ontwikkelingslanden zijn goed als leverancier van door westerse firma's uitgebete goedkope grondstoffen in ruil voor ieder jaar duurdere te betalen industrieproducten.

Na 1955 groeit de wrevel: de regimes van de derde wereld, politiek nu grotendeels onafhankelijk, klagen steen en been over die onrechtvaardige neokolonialistische arbeidsverdeling en eisen een groter deel van de wereldkoek voor zich op.

Terug naar 1964.

Dit leidt in 1964 - onder enorm verzet van de westerse regeringen - tot de oprichting van de UNCTAD.

Sinds die tijd vier UNCTAD - conferenties: 1964 Genève, 1968 New Delhi,

1972 Santiago en 1976 Nairobi.

Wat wil UNCTAD? Mondiale samenwerking.

Voorop staat: de opheffing van de armoede en de honger in de wereld. Hoe? Door een nieuwe internationale arbeidsverdeling waarin:

- de industrialisatie evenwichtig verdeeld is over héél de wereld.
- goede en stabiele prijzen betaald worden voor de grondstoffen.
- elk land zich toelegt op de produktie van de voor dat land meest geschikte goederen volgens de voor een ieder best aangewezen methode. Dus: de geïndustrialiseerde landen leggen zich toe op hoog-technologische produkten en de aanwending van veel kapitaal voor een vergevorderd machine-park. De derde wereld moet zich vooral toeleveren op produkten waarmee je veel mensen aan het werk kunt zetten.

En dé grote UNCTAD - slogan: een zo groot mogelijke wereldwijde samenwerking en een zo vrij mogelijke wereldhandel, zodat via specialisatie, massaproductie en grootschalige afzetmarkten iedereen met iedereen zijn produkten kan ruilen. Dit zou volgens UNCTAD een enorme economische groei opleveren en daarmee „dus“ een machtige stijging van de welvaart overal ter wereld.

Konkrete eisen.

Een paar konkrete eisen sinds 1964:

- internationale grondstoffenovereenkomsten voor de regeling van stabiele prijzen, produktie - afspraken, ruime afzetmarkten en buffervoorraden.

Magere resultaten.

Kijk maar eens naar de magere konkrete resultaten. Door de jaren heen zijn er met

héél veel moeite af en toe wel een paar grondstoffenovereenkomsten tot stand gekomen (bijvoorbeeld voor suiker, cacao, tarwe en voor tin), maar ze hebben geen enkele invloed kunnen uitoefenen, op het verloop van de wereldmarkt.

Het geïntegreerd grondstoffenprogramma met zijn gemeenschappelijk fonds is op UNCTAD IV door bijna al de westerse landen in de grond geboord met de Verenigde Staten, de Bondsrepubliek en Japan voorop. Het zal nu op UNCTAD V in een sterk verwaterde en van al zijn kracht ondane vorm waarschijnlijk wel aanvaard worden.

In het oorspronkelijke UNCTAD - plan ging het om tien grondstoffen, een gemeenschappelijk fonds dat vooraf tot stand moest komen en waarin drie miljard dollar (met beschikbare reserves tot zes miljard) bijeengebracht zou moeten worden.

Thans is een beginselakkoord bereikt over een pakket van vier grondstoffen met een fonds van 750 miljoen dollar dat voor het grootste gedeelte achteraf wordt gefinancierd. En nu wordt er nog getwist over de vraag wie de meeste zeggenschap over het fonds moet hebben, de westerse geïndustrialiseerde landen of de derde wereld. Kortom een bescheiden resultaat op 15 jaar tijd, zeker als we vernemen dat ongeveer op hetzelfde ogenblik in Rome de onderhandelingen over een nieuw graanakkoord zijn afgesprongen. Een resultaat dat niet tot stand gekomen is door toegevendheid van westerse zijde, maar op grond van het na 1973 verworven inzicht dat de geïndustrialiseerde economieën buitensporig afhankelijk zijn van een gewaarborgde grondstoffenaanvoer.

Het lijkt voorbarig om zoals in de meeste grote kranten gebeurt, te spreken van

„een doorbraak“ in de grondstoffenonderhandelingen, hoewel dat politiek voor het westen natuurlijk wel een welkome interpretatie is.

De ontwikkelingshulp en de technologische overdrachten hebben nooit rijk gevloeid en dalen eerder dan dat ze stijgen.

Uitbreiding van de handel.

Eigenlijk bereikt UNCTAD tot 1972 maar één resultaat. Via verschillende algemene preferentiestelsels laten de rijke landen de handelsbelemmeringen op industriële producten vanuit de derde wereld gedeeltelijk vallen. Maar dat is niet het gevolg van westerse toegankelijkheid, maar te danken aan de multinationale ondernemingen die hun hoofdzetel in Washington, Parijs, Londen of Brussel laten, maar de productielijnen naar de derde wereld verplaatsen vanwege de daar heersende „gunstige“ productie - mogelijkheden (diktaturen, lage lonen en zo meer).

Sinds 1972 : KRISIS.

Sinds 1972 is de toestand in de derde wereld en vooral in de armste landen er alleen maar erger op geworden. Aan het einde van de zestiger jaren beginnen West-Europa, de Verenigde Staten en Japan langzaam meer met elkaar te concurreren dan samen te werken, de dure Viëtnam - oorlog eist zijn tol, de inflatie en de spanningen nemen hand over hand toe en tenslotte devalueert president Nixon eenzijdig de dollar om het Amerikaans concurrentieel overwicht in de wereldhandel te herstellen. Daarmee stort onmiddellijk het na 1945 op de dollar opgebouwde wereldsysteem in elkaar en de monetaire chaos is een feit. De inflatie stijgt de pan uit, de prijzen stijgen razendsnel, fabrieken moeten sluiten en de werkloosheid neemt zorgwekkende vormen aan.

Met de oliecrisis : een nieuwe wereldorde.

De oliecrisis van 1973 naar aanleiding van de door het OPEC - kartel verviervoudigde olieprijs geeft de klap op de crisis - vuurpeil en de paniek in het westen is algemeen.

Opnieuw groot optimisme in de derde wereld : de monopoliekracht van de industriële wereld blijkt dus toch aangetast te kunnen worden. Vanaf 1974 staat de UNO bol van de debatten en conferenties over een „nieuwe internationale economische orde“.

Lang vergeten eisen worden van stal gehaald en scherper geformuleerd : het recht op nationalisatie, indexeringsystemen om de prijzen van de grondstoffen te koppelen aan die van de industriële producten en gedragskodes om de multi-

ationale ondernemingen aan banden te leggen.

De kater komt later.

De politieke onwil in het westen is groter dan ooit. Het protektionisme wakkert opnieuw aan, de ontwikkelingshulp daalt tot een dieptepunt en de prijzen die de derde wereld moet betalen voor olie, traktoren en kunstmest stijgen de pan uit. De schuldenlasten stapelen zich op : vooral in de armste landen komt de crisis zeer hard aan.

Grondstoffenkartels blijken alleen mogelijk te zijn voor olie. Bananen bederven te snel, suiker en tarwe zijn ook en vooral in het westen te vinden, koper wordt door westerse ondernemingen uitgebaat die zich zelf niet in de wielen zullen rijden ter wille van de derde wereld.

Nu : economische rivaliteit en koude oorlog.

Sinds die tijd zijn niet alleen de economische, maar ook de politieke en militaire spanningen in de wereld fel toegenomen. UNCTAD V komt bijeen tegen een decor van economische rivaliteit en nieuwe koude oorlog.

De agenda bevat al de oude punten en naast de grondstoffen buigen de afgevaardigden zich vooral over het protektionisme.

Het moet gezegd worden : UNCTAD trekt weinig lering uit haar eigen geschiedenis. De UNCTAD - ambtenaren zijn de braafste mensen ter wereld, maar ze hebben nog altijd niet door dat ze fundamenteel fout zitten met hun benadering van de ontwikkelingsproblematiek.

Samenwerking in ongelijkheid.

„Samenwerking“ is een mooie doelstelling, maar met UNCTAD blijft de economie van de derde wereld gekoppeld aan het economisch wel en wee in onze streken. Als er hier crisis heerst, dan slaat deze versterkt terug op de derde wereld. Samenwerking tussen landen van ongelijke economische kracht blijkt telkens opnieuw uit te lopen in het voordeel van de machtiger partner en deze heeft dus het grootste belang bij een voortgezette „dialoog“.

Het gaat niet alleen om landen.

Maar daar komt nog iets bij. UNCTAD is een conferentie tussen regeringsvertegenwoordigers en traditioneel doet men op dat niveau altijd of het alleen maar gaat om het wegwerken van het verschil tussen rijke en arme landen.

Het begrip land of „natie“ is zeer belangrijk wanneer het gaat om de zelfstandig-

heid, het bestaansrecht oftewel de soevereiniteit van een land als België te beschermen. Denk maar aan Viëtnam of aan Cambodja.

Maar het is een onmogelijk begrip wanneer het gaat over de vraagstukken van ontwikkeling en onderontwikkeling, over rijkdom of armoede.

Het zou nog gaan indien de regeringen van alle landen volledig de belangen zouden vertegenwoordigen van heel de gewone bevolking van het betreffende land. Nu kun je dat voor ons eigen land al betwijfelen, maar de meeste regeringen in de derde wereld vertegenwoordigen in de eerste plaats de rijke elite in hun eigen land en niet de massa van de bevolking. En de meesten van die elites werken liever samen met het westen, zelfs als dat ten koste gaat van die bevolking.

En in dat geval geldt : hoe groter de samenwerking en hoe hoger de investeringen en hoe vrijer de handel, des te omvangrijker de onderdrukking en de armoede.

Onderdrukking : De sleutel tot armoede.

Hoe zit dat ? Het zat er natuurlijk altijd al in. Na de koloniale periode zijn de binnenlandse grootgrondbezitters en koloniale ondernemingen meestal al hun post gebleven, de koloniale burokratie is overgenomen door de inheemse geschoolde elite en de generaals van het „moederland“ werden opgevolgd door hun binnenlandse soortgenoten.

Het belangenbondgenootschap tussen al deze groepen was, met de in het koloniale tijdperk gegroeide economische afhankelijkheid van het westen, al sterk genoeg om de arbeiders en boeren onder de duim te houden om zichzelf te kunnen vrijmaken.

De multinationale ondernemingen en de lage lonen-landen.

En daar zijn dan nog de laatste jaren de multinationale ondernemingen op af gekomen. Die waren altijd al op zoek naar goedkope grondstoffen. Maar thans zoeken ze ook naar goedkope arbeidskrachten voor de industrie : te vinden bij het stads- en plattelandsproletariaat in de derde wereld.

En zo sluiten meer en meer grote ondernemingen hun deuren bij ons en zoeken de lage lonen- en belastingparadijzen op.

Klappen aan twee kanten.

De klappen van deze laatste ontwikkeling vallen aan twee kanten : de arbeiders in het westen komen op straat te staan (dat heet dan : „offers“ brengen), de arbeiders en boeren in de derde wereld mogen wer-

ken maar dan wél tegen hongerlonen en onder mensonwaardige omstandigheden.

UNCTAD-voorstellen te marginaal. UNCTAD is inmiddels niet blind gebleven voor de dikwijls rampzalige resultaten van een vrijgemaakte handel tussen noord en zuid.

Maar haar verbeteringsvoorstellen blijken onuitvoerbaar te zijn of gedoemd in de kinderschoenen te blijven staan.

Geplande en gestructureerde omschakelingsmaatregelen in de westerse landen stuiten op politieke onwil.

Gedragskodes voor multinationale ondernemingen blijken niet effectief : ze passen, zeker wanneer de investeerders verplicht zouden worden om zich er aan te houden, niet in de dynamiek van de vrije markteconomie.

Samenwerking tussen Pinochet en Mobutu.

Een laatste voorstel van UNCTAD is van groter belang : een grotere samenwerking tussen de landen van de derde wereld. Horizontale samenwerking dus tussen gelijkwaardige partners. Maar tot nog toe blijven dergelijke bondgenootschappen een utopie in de harde realiteit van de traditionele vertikale noord-zuid banden. En dan nog : als Pinochet en Mobutu met elkaar samenwerken, zal dat een eind maken aan de onderdrukking en de ellende van de Chileense en Zairese bevolking ?

Nee aan het recht van de sterkste.
Nee, de lessen die wij uit UNCTAD trekken, is dat het geen zin heeft om stil te blijven staan bij niet-fundamentele, marginale of beperkte aanpassingen van de wereldhandels- en produktiestrukturen zolang deze gebaseerd zijn op de beginselen van de vrije markteconomie en daarmee op het recht van de sterksten.

Nee aan kortzichtig protektionisme.
Wat volgens ons ook geen zin heeft is een louter op eigenbelang gebaseerd eenzijdig protektionisme. De wereld - van - vandaag is te ingewikkeld en te gevaarlijk om zomaar de grenzen te sluiten en de produkten van buiteraf van de Belgische markt te weren.

Dat is de beste weg naar regelrechte handelsoorlog zoals in de crisis van de dertiger jaren en als het even tegenzit ook via de koude oorlog de snelste weg naar een écht militair treffen op wereldschaal. En na de derde wereldoorlog is uithuilen en opnieuw beginnen er niet meer bij. Wie het eerlijk meent in zijn streven naar de beëindiging van armoede, honger, onderdrukking, crisis en oorlog, moet vol-

gens ons werken om de soevereiniteit over kapitaal, menselijke arbeid, technologie en grondstoffen terug te brengen naar zijn juiste plaats.

En hoe willen wij daaraan meewerken.
En dit is niet alleen een zaak voor de derde wereld. Bij ons moeten we werken aan tenminste een vijftal nauw samenhangende doelstellingen.

1. **Voorop :**
Ekonomische democratie. Het gaat niet langer meer dat een enkeling vrij beslist over wat er geproduceerd moet worden en hoe dat moet gebeuren. Geen medebeheer, maar zelfbeheer.
2. **Nieuwe economische prioriteiten voor zinvol werk en zinvolle arbeidsmethode :**
Geen wapens meer voor onderdrukking, maar sociale goederen voor onze eigen samenleving.
3. **Solidariteit met de verdrukten in de derde wereld :**
Verbod op invoer van goederen die door de uitbuiting verkregen zijn. Steun aan de produkten die rechtvaardig geproduceerd zijn. Steun aan de boeren en arbeidersstrijd in de derde wereld.
4. **Objektieve weerstand tegen de koude oorlogsfear.**
5. **Een nieuw opvoedings en onderwijs-systeem dat de mensen opleidt naar bewuste creativiteit en mondigheid zodat ze samen met de anderen voor hun eigen rechten opkomen.**

Ernst Gülcher.

MILJARDEN VOOR BEWAPENING

In het aprilnummer van „Vrede“ heeft u achteraan in een tabel de reusachtige cijfers kunnen vaststellen van de defensie-uitgaven van de NAVO-landen tijdens de periode 1949 - 1978.

Dit bedrag is voor ons land tussen 1949 en 1978 meer dan 10 maal toegenomen. Een kleine berekening toont ons aan dat iedere burger (van baby tot en met de derde leeftijd) gemiddeld zo maar even 10.000 fr. moet besteden aan defensiebelasting, dus om onze zogenaamde vrije wereld (vrij voor wie ?) te verdedigen. Ter gelegenheid van „Het Jaar van het Kind“ zouden we ons misschien kunnen afvragen of onze kinderen, die in het jaar 2000 volwassen zullen zijn, wel gediend zijn met deze waanzinnige bewapeningswedloop. Laten we daarom onze kinderen en opgroeiende jeugd opvoeden tot Vrede i.p.v. tot Oorlog.

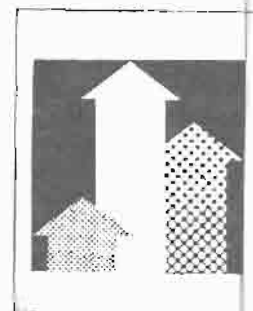
Ondertussen kunnen we vrijwillig één of meer procenten van onze verplichte defensieuitgaven besteden aan het helpen verspreiden van de VREDESGEDACHTE. Stort daarom ook uw aandeel in het Vredesfonds. Of beter nog, geef een Bestendig Order aan uw financiële instelling om maandelijks een bijdrage op onze rekening over te schrijven. Dank bij voorbaat.

VREDESFONDS

M. Deurne : 225 fr. ; V.Z.F. Bornem : 100 fr. ; M.J. Gaveré : 200 fr. ; J.M. Brussel : 1.000 fr. ; C.W. Oostende : 100 fr. ; D.C.R. Evergem : 200 fr. ; C.T. Gent : 200 fr. ; W.W. Tielit : 250 fr. ; G.D. Oostende : 100 fr. ; E.J. Gent : 50 fr. ; V.H.M. Gent : 100 fr. ; C.J. Oostakker : 50 fr. ; M.E. Brussel : 100 fr. ; M.A. Dilbeek : 100 fr. ; W.W. Kortrijk : 100 fr. ; V.J. Gent : 100 fr. ; M.G. Gent : 100 fr. ; V.D.V. Evergem : 100 fr. ; B.T. Tongeren : 100 fr. ; D.S.C. Gent : 100 fr. ; W.R. Brugge : 50 fr. ; D.S.A. Oostende : 100 fr. ; D.B. Brugge : 100 fr. ; B.T. Gent : 100 fr. ; E.C. Antwerpen : 100 fr. ; F.V. Gent : 50 fr. ; L.F. Gent : 100 fr. ; W.P. Brussel : 200 fr. ; C.V. Oostkamp : 100 fr. ; L. M. Wetteren : 500 fr. ; G.N. Betekom : 100 fr. ; S.C. Genk : 100 fr. ; H.D.R. Lokeren : 100 fr.

Jerry Hart van de „French Jeans Store“ boutique heeft zich de nodige instrumenten aangeschaft om zijn cliënten in zo'n klein mogelijke jeans te loodsen.

Dit gaat van speciale tangen om rietsluitingen toe te halen tot een gieter om de stof te versoepten zo het nodig is. Gezien uit principe steeds een jean van twee nummers onder de maat de voorkeur moet hebben werd zelf een speciaal bed ontworpen om de cliënten toe te laten de jean op de rug liggend aan te schuiven...

ALBERT EINSTEIN

Ideologische manipulatie door pers, radio en tv maak je niet zo gemakkelijk duidelijk. Dat thema's als de verdrukking van de mensenrechten in de landen van het Oostblok of de Russische militaire dreiging vooral dan worden bespeeld, wanneer over de aankoop van nieuwe wapens of over de verhoging van de defensie-uitgaven moet worden gepraat of om de positie bij ontwapeningsbesprekingen te versterken, is behalve aan politici aan slechts weinig mensen duidelijk.

Dat in de huidige Belgische situatie van communautaire span-

ningen, pers, radio en tv er vaak - en vaak bewust - toe bijdragen dat zelfs het minste gebeuren uitgroeit tot een communautaire rel, wordt behalve door de manipulators zelf door zeer weinigen ingezien.

Toch blijkt voor wie het spel doorziet, dat het vaak zeer grof wordt gespeeld. In de volgende bijdrage wil ik uitgaande van een op het eerste gezicht onschuldig onderwerp als de Einstein-herdenking, laten zien hoe ook hier op tal van punten gemanipuleerd wordt. Vaak zonder dat je er iets van merkt.

Een karikatuur.

14 maart, honderd jaar geleden, werd Albert Einstein geboren.

Rationalistisch ingesteld als ik ben, was ik altijd al bijzonder geboeid door de grootse prestatie van Einsteins superieure denkwerk. Ik onthield van hem vooral zijn fundamentele vertrouwen in de mogelijkheden van de menselijke rede. Een vertrouwen dat fel afstak bij de extreem empiristische ingesteldheid van zijn positivistische voorgangers, die de fysica in een impasse hadden gewerkt. Ik onthield van Einstein zijn anti-dogmatisme en anti-conformisme, zijn levenslange inzet voor pacifisme, humanisme en socialisme. Van dat positieve beeld was in de talrijke Einstein-herdenkingen nog maar weinig terug te vinden. Niet alleen omdat daarin nauwelijks geprobeerd werd Einsteins revolutionerende bijdrage tot de moderne fysica te verduidelijken. Maar vooral omdat ook de figuur Einstein onherkenbaar was verminkt. Details waren onvoorstelbaar opgeblazen. Feiten waren verdraaid. Andere verzwegen. Nog andere totaal uit hun context gerukt. Einstein was een karikatuur geworden.

„Een achterlijk kind dat voor zijn derde levensjaar nog nauwelijks kan spreken. Een student die zo slecht presteert dat hij voor het toelatingsexamen voor de polytechnische hogeschool wordt afgewezen, maar langs een „achterpoortje” toch bin-

nen geraakt. Die tenslotte een middelmatig diploma behaalt en zijn leven op eigen benen begint in een armoedig ambtenarenbaantje. Een Duitser die de Duitsers haat. Een anti-nationalist die zich tot zio-

nist ontwikkelt. Een professor in slobbertrui en verkleurd vest. Die op blote voeten loopt, barvoets of in sandalen, zelden in schoenen. Die dol is op viool, en zijn toehoorders vaak wat voorspeelt i.p.v. een wetenschappelijk referaat te houden. Die

zijn werk altijd en overal kan onderbreken. Maar zich aan de andere kant zo zeer in zijn werk verdiept dat hij het oorlogsgevaar niet ziet aankomen. Een man die met moeite beleefd kan zijn tegen de groten der aarde. Die vervelende uitnodigingen en opdringerige huisvrouwen met een bondig nee beantwoordt.

Die geen respect heeft voor geld en met alle aandelen en obligaties een groot vreugdevuur wil stoken waarmee de mensen de bevrijding zouden kunnen vieren van een eeuwenlange tirannie. Die de Nobelprijs als alimentatie aan zijn vrouw schenkt omdat hij vindt dat het zo hoort. Een genie dat al vlug is uitgebloeid, een wetenschappelijk sarkas dat zich halsstarrig aan de roem vastklampt. Tot het eind van zijn leven nog slechts wetenschappelijke schimmen najaagt. Zijn vaste overtuiging van een door God geregeerde wetmatig geordende wereld ondanks alles nooit wil opgeven. Zijn populariteit politiek misbruikt. En de wereld met zijn vernunft aan de rand van de afgrond brengt. De pacifist die de stoet tot de bouw van de atoombom geeft”.

Ideologische recuperatie.

De voorstelling die hierdoor wordt gewekt, berust niet zo zeer op vervalsing van de gegevens. Al wordt ook daarin met de waarheid wel eens een loopje genomen. Het „achterpoortje” is gewoon een

voorbereidend jaar in de kantonschool van Aarau. Ook is het niet waar dat hij in Zürich een middelmatig diploma behaalt en dus geen assistent kan worden. Integendeel, hij beëindigt zijn studies op schitterende wijze. Maar net zoals ook bij ons nog steeds het geval is, had de toekenning van een assistentschap niet in de eerste plaats met talent of met goede studieresultaten te maken. Als pas genaturaliseerde Jood, had Einstein concurrenten met betere geloofsbrieven.

Toch is dat soort verdraaiingen op zich niet zo belangrijk. Ze zijn het onontkoombare resultaat van een vorm van goedkoop vulgariserende journalistiek waarin iedereen iedereen afschrijft en er als blijk van originaliteit zelf nog een schepje bijdoet of een eigen kleurtje aan geeft.

Bedenkelijker is wel dat deze herdenkingen van Einstein, wiens theorieën ons wereldbeeld zo zeer hebben veranderd, uitsluitend kunnen worden gevuld met onbenul. Dat aan de theorieën zelf nauwelijks aandacht wordt besteed, kan er jammer genoeg alleen toe bijdragen dat de thans geldende mythische voorstelling van de relativiteitstheorie nog wordt versterkt. Een mythische voorstelling die zich door niets laat rechtvaardigen, omdat de relativiteitstheorie precies laat zien hoe ongehoorlijk bevattelijk onze wereld wel is. Een politiek tijdschrift is echter niet de geschikte plaats om dit recht te zetten. Wie meer over de relativiteitstheorie wil weten, kan sinds kort beschikken over twee uitstekende Nederlandse introducties. *Het ABC van de relativiteit* van de Engelse filosoof Bertrand Russell. *En Relativiteit : speciale en algemene theorie* van Albert Einstein zelf. De eerste vereist vrijwel geen wiskundige kennis. De tweede biedt het voordeel dat ze de ontwikkeling van de theorie laat zien in een uiteenzetting van de nieuwe gegevens en problemen die de oudere theorieën op de helling zetten. Een vanuit pedagogisch opzicht bijzonder waardevolle benadering. Hoewel je de verdrukking van de theorie en de mystificering die daarmee gepaard gaat, ook als een vorm van ideologische manipulatie kan zien, wil ik daar verder niet op ingaan. Ik wil me beperken tot enkele zeer duidelijke gevallen waarin omwille van ideologische motieven, door isolering van uitspraken en feiten, die uit hun context worden gelicht, en door het bewuste weglaten van andere, een onjuist beeld wordt opgeroepen. Gevallen dus waarin duidelijk sprake is van ideologische recuperatie.

Einsteins zionisme, de Joodse staat en de

Egyptisch-Israëlitische „vredesregeling“.

Eén van die recuperaties, waarbij de waarheid geweld wordt aangedaan, is de recuperatie door de Joodse staat, en door de huidige Israëlitische politiek. Zo kon de Israëlitische ambassadeur voor de RTBF verklaren dat Einstein de Egyptisch-Israëlitische „vredesregeling“ met vreugde zou hebben begroet.

„Het zedelijke gebod is het kostbaarste traditionele bezit van de mensheid. Een zedelijk gedrag bestaat niet alleen maar in het afstand doen van bepaalde levensgenietingen, maar veel meer in de welwillende belangstelling in een gelukkig lot voor alle mensen !

A.E.

Einsteins verhouding tot het zionisme was echter nooit zo eenvoudig als ze thans meestal wordt voorgesteld. Ook al was hij zionist, een Joods nationalist is hij nooit geweest. Zijn zionisme moet echter gesitueerd worden in de juiste historische context : als reactie op de joodsfobie van die tijd. Als hij in 1921 Weismann op diens propagandareis naar de VS vergezelt, dan doet hij dat in het volle besef van de zaak waarvoor hij zich inzet. Toch blijkt al vlug dat hij die anders ziet dan de politici. Einstein pleit weliswaar voor het recht van de Joden om zich massaal in Palestina te vestigen. Hij ziet dat Palestina echter als een haard van culturen, niet als een zelfstandige Joodse staat. En als in 1938 in de commissie gepraat wordt over een eventuele verdeling van Palestina tussen Arabieren en Joden en de oprichting van een Joodse staat waar de vluchtende

„Mijn vredelievendheid is een instinctief gevoel, een gevoel dat mij in beslag neemt omdat moord op mensen walging opwekt. Mijn houding vloeit geenszins voort uit een of andere verstandelijke theorie, maar berust op mijn grondige afkeer van iedere soort van wreedheid of haat. Ik zou kunnen trachten deze reactie te beredeneren, maar dat zou in werkelijkheid een denken a posteriori zijn !

A.E.

Joden uit nazi-Duitsland en asië zouden kunnen vinden, dan kant hij zich tegen die Joodse staat. Hij vindt dat Joden en Arabieren op basis van een akkoord vreedzaam met elkaar moeten samenleven. Een Joodse staat met grenzen en een leger is trouwens in strijd met het Jodaisme. Datzelfde standpunt verdedigt hij op

nieuw in 1946 als de Anglo-Amerikaanse commissie voor Palestina wordt opgericht. Opnieuw verklaart Einstein zich voorstander van de massale uitwijking van Joden naar Palestina, maar tegen de oprichting van een Joodse staat. Men heeft Einstein in 1948 het presidentschap van Israël aangeboden. Hij heeft het afgewezen. Officieel, omdat hij niet van plechtigheden hield. Toch kan dat moeilijk de echte reden geweest zijn omdat hij sinds jaren aan allerlei plechtigheden deelnam, telkens als hij dat voor de zaak waarvoor hij streed, nuttig oordeelde. In werkelijkheid kon het presidentschap onmogelijk met zijn opvattingen stroken. Einstein had het zionsime altijd vanuit een humanitaire hoek bekeken.

De recuperatie van Einstein door het huidige zionisme is dan ook gewoon vals.

Fetisjering van de wetenschap.

Een tweede nog opvallender recuperatie, is de voorstelling van Einstein als vader van de atoombom. Gebaseerd op de ontdekking door Einstein van de vergelijking $E = mc^2$, en de brief die hij in 1939 aan Roosevelt schreef.

Wat het eerste betreft, zou je inderdaad kunnen stellen, dat door de ontdekking van de formule $E = mc^2$ (energie is gelijk aan massa maal lichtsnelheid in het kwadraat), Einstein in principe de weg voor het vrijmaken van energie had aangegeven. De weg tot die vrijmaking en tot de atoombom gaat echter nog over zeer vele namen. Daaronder Rutherford, Bohr, Frédéric en Irène Joliot Curie, Otto Hahn, Straszmann, Werner Heisenberg, Lise Meitner, Enrico Fermi, Oppenheimer, Szilard en Klaus Fuchs, om maar enkele van de beroemdste namen te noemen.

Einstein zelf heeft zich nooit met enig project in deze ontwikkeling beziggehouden. Ook bij de bouw van de atoombom was hij niet rechtstreeks betrokken. Bovendien gaat het niet aan om heel deze ontwikkeling los te koppelen van de maatschappelijke, economische en politieke omstandigheden. Wat met een wetenschappelijke ontdekking geschiedt, daarover beslist de wetenschapper uiteindelijk niet zelf. Wat niet wegneemt, dat ook hij natuurlijk verantwoordelijkheid draagt. Of zijn wetenschap in positieve dan wel in negatieve zin wordt aangewend, zal echter niet van hemzelf afhangen. Al willen de herschrijvers van de geschiedenis van de Tweede Wereldoorlog ons dat nog zo sterk doen geloven. Stellingnamen van eminente wetenschappers worden door het beleid vaak ter ondersteuning aangevoerd. Maar de ge-

schiedenis leert ons dat met hun mening zelden rekening wordt gehouden. Zeker als zij het beleid afvallen. Joliot Curie, één van de ontdekkers van de kernsplijting werd in 1950 in Frankrijk als hoge commissaris voor kernenergie ontslagen omdat hij in het openbaar gezegd had dat kernenergie nooit voor oorlogsdoeleinden mocht worden gebruikt. De werkelijke reden voor Oppenheimers val lag in zijn verzet tegen de bewapeningswedloop. De kunst van de geschiedenisvervalsing bestaat er echter in dat zij in vele gevallen de steun van de wetenschapper tot motivatie maakt, maar zijn protest verzwijgt. Zo ook in het geval Einstein.

Het is inderdaad juist dat Einstein in 1939, toen de VS nog niet aan de oorlog deelnamen, bij Roosevelt schriftelijk op de versnelde productie van de bom heeft aangedrongen. Einsteins stellingname dient echter in zijn historische context gesitueerd. In 1938 kwam het bericht dat Hahn en Straszmann de kernsplijting van uranium hadden ontdekt. En de vrees bestond dat als de Duitse geleerden erin zouden slagen de bom eerder te produceren, de wereld door de nazi's zou worden overheerst. „Als ik geweten had, zegt Einstein later, dat het de nazi's niet zou lukken de bom eerder dan de geallieerden te vervaardigen, dan zou ik mij overal buiten gehouden hebben“. Overigens is het zo goed als zeker dat het initiatief voor de brief niet van Einstein is uitgegaan, maar van Szilard en Bohr, en dat Einstein er alleen zijn handtekening onder plaatste.

Een ander punt dat men vaak vergeet te belichten, zijn de beide andere door Einstein ondertekende waarschuwingsbrieven van 1945, waarin Roosevelt gevraagd werd de bom niet te gebruiken. De Duitsers hadden toen immers gecapituleerd. Japan zou het niet lang meer volhouden. De brief bevatte ook een memorandum van Szilard waarin de verschrikkelijke gevolgen van de kernexplosie werden voorgehouden.

Opvallend onvermeld in deze hele geschiedenis van culpabilisatie van geleerden, blijft ook het zgn. „*Franck-rapport*“ dat op 11.06.1945 aan de Amerikaanse minister van oorlog werd verzonden. Het was samengesteld door de mees. vooraanstaande geleerden: de fysici Franck, Hughes en Szilard, de chemici Hogness, Rabinowitch en Seaburg en de bioloog Nickson.

Het mocht allemaal niet baten. Truman, die de inmiddels overleden Roosevelt was opgevolgd, stuurde op 26.06 zijn ultimatum. Waarom? Zelfs het officiële *Report on the Pacific War* schrijft: „... Op grond

van een gedetailleerd onderzoek van alle feiten, gestaafd door de getuigenissen van de nog in leven zijnde betrokken Japanse leiders, is de Commissie van mening dat Japan beslist voor 31 december 1945 zou hebben gecapituleerd, ook als er geen atoombommen waren geworpen, als de Sovjetunie het land niet de oorlog zou hebben verklaard en zelfs als er geen invasie was voorzien“. De volledige geschie-

DDR Revue März 1979.

denis van de beslissing om Hiroshima en Nagasaki te bombarderen, moet nog geschreven worden. De enige verklaring lijkt die van Nobelprijswinnaar Blackett, die in 1945 stelde: „dat de enige manier waarop die onmiddellijke actie, zo snel en met twee voltreffers tegelijk, kan worden verklaard, moet worden gezocht in het feit dat de Russen op 9 augustus verhinderd werden in de oorlog te treden. En het is in die context, om de oorlog te beëindigen, zo barm, zonder meer, dat je Nagasaki op 9 augustus kan verklaren.“ Door de culpabilisatie van geleerden als Einstein, probeert men de werkelijke toedracht en de werkelijke schuldigen te maskeren.

De andere Einstein: pacifist...

Dat men uitgerekend Albert Einstein op deze wijze tracht te culpabiliseren, is kras. Zijn hele leven lang n.l. heeft hij zich ingezet voor vrede en gerechtigheid. Hij deed dat ook in de periode waarin hij zijn pacifisme om politiek-praktische redenen moest opgeven. Periode waar onze ge-

schiedschrijvers zijn opgevolgen, alsof het hier één van de grootste inconsequenties van zijn leven betrof.

Albert Einstein was een geëngageerd pacifist. In tegenstelling tot zijn karikatuur, de ietwat suffe geleerde, die de oorlog niet ziet aankomen en zich in zijn geschriften verdiept nauwelijks met politiek bezighoudt, wierp de echte Einstein zich van bij het begin in de strijd.

Als hij aan de vooravond van de Eerste Wereldoorlog in Duitsland aankomt, hebben de meeste Duitse geleerden zich reeds openlijk tot het imperialisme en militarisme bekend. Einstein schrijft protestbrieven, voert het woord op pacifistische bijeenkomsten en tracht zijn collega's voor zijn ideeën te winnen.

Hij ondertekent de oproep „Aan de Europeanen“, en treedt als één van de eersten toe tot de in 1914 opgerichte „Nieuw Duitsland Bond“. Een vereniging van overtuigde oorlogstegenstanders, die o.m. Karl Liebknecht steunt en de val van de militaristische Hohenzollern-monarchie met vreugde begroet. Op initiatief van Einstein protesteert de bond tegen de imperialistische blokkade van de Sovjetunie.

Na de oorlog, in 1919, ondertekent Einstein als „ambassadeur“ van het nieuwe vreedzame Duitsland, samen met Henri Barbusse, Upton Sinclair en Bertrand Russell een door Romain Rolland opgestelde „Onafhankelijkheidsverklaring van de geest“ in L'Humanité, die ernaar streeft een betere verstandhouding tussen de cultuurdragers te bewerkstelligen. Op zijn reizen in het buitenland propageert Einstein het internationale begrip en de samenwerking tussen de wetenschappers. Zijn medewerking aan de Volkerbondcommissie voor internationale samenwerking op geestelijk gebied, brengt hem in dichtere contact met zijn collega's

„De moraal, zoals wij die bedoelen, is niet een vast en star systeem. Ze is veeleer een standpunt van waaruit alle problemen die in het leven opdoemen, kunnen en moeten worden beschouwd. Het is een taak zonder einde, iets blijvends dat ons oordeel leidt en ons gedrag inspireert!“

A.E.

Hendrik Lorentz, Marie Curie en Paul Langevin. Hij verzet zich tegen de bouw van de eerste naoorlogse Duitse pantserkruisers. Tegen de moord op Sacco en Vanzetti in de VS. En wijst op de gevechten van de groeiende bewapeningsindustrie. Hij doet een beroep op het Westen om zijn bedreigingen en inmengingen t.a.v.

de Sovjetunie te staken, verleent zijn medewerking aan het comité „Arbeidershulp Sovjet-Rusland“ en treedt in 1925 toe tot het centraal bestuur van de „Vereniging van de vrienden en het jonge Rusland“. Van bij het begin onderkent hij de ernst van het fascistische gevaar. Dat brengt hem ertoe het pacifisme als praktisch-politieke positie op te geven. De strijd zal desnoods gewapend moeten gevoerd worden. Want, „tegen georganiseerde macht is alleen georganiseerde macht mogelijk. Ik zie geen ander middel. Hoezeer ik dat ook betreurt“. Daarom weigert hij zijn steun aan de Brusselse antimilitaristen Léon Campion en Hem Day.

Vanuit deze positie steunt Einstein de anti-fascistische strijd in Spanje en Duitsland. Bekent hij zich tot voorstander van een politiek van collectieve verdediging tegen de aanvallers. En bekritiseert hij de toegevingen van Engeland en Frankrijk aan Hitler-Duitsland in de Sudetenkwesie. Vanuit deze optiek ook ondertekent hij de brief aan Roosevelt voor de bouw van de Amerikaanse atoombom.

Hij looft het aandeel van de Sovjetunie in de nederlaag van Hitler-Duitsland. Ziet uiteindelijk in hoe en waar de beslissingen worden getroffen. En probeert zich tegen het gebruik van de bom te verzetten. Tevergeefs.

De vernietiging van Hiroshima en Nagasaki treft Einstein diep. Wroeging achtervolgt hem over zijn persoonlijke verantwoordelijkheid. Zijn laatste levensjaren wijdt Albert Einstein aan de strijd tegen de gevaarlijke avonturistische politiek van de VS, tegen het McCartyisme, tegen diegenen, die zoals Bertrand Russell (1) een preventieve atoomoorlog tegen de Sovjetunie propageren. Hij protesteert tegen het schijnproces tegen de Rosenbergs in de VS.

In zijn laatste levensdagen ondertekent hij het manifest dat later naast die van Bertrand Russell ook zijn naam zal dragen: het Russell-Einstein manifest. Een initiatief van Frédéric Joliot Curie en Bertrand Russell die ondertussen tot betere gevoelens was gekomen, waarin de wereld op pathetische wijze wordt opgeroepen het gebruik van de inmiddels ontwikkelde allesvernietigende H-bom te verhinderen.

... en socialist.

Het pacifisme was voor Einstein echter slechts een eerste stap. Zijn uiteindelijke

(1) Geciteerd naar Hilaire Cuny, *Albert Einstein en de relativiteitstheorie*. Utrecht/Antwerpen: Het Spectrum, 1965, pp.102-4.

doel was het socialisme. Deze uitdrukkelijke keuze wordt door de meeste van zijn gedenkers echter in de mist gelaten. De meesten houden het veilig bij de non-conformistische humanist. In ieder geval wordt er niet over uitgeweid. Fundamentele kritiek op de kapitalistische maatschappij kan ook in dergelijke herdenkingen maar beter vermeden worden. Einstein zelf echter, stelde de misdaden

„Ik weet dat het een gevaagde onderneming is over fundamentele waardeoordelen te discussiëren. Als iemand zich bijvoorbeeld ten doel stelt het mensenras op het aardoppervlak uit te roeien, kan men een dergelijk doel niet op grond van rationale beginselen weerleggen. Maar indien er overeenstemming bereikt is over bepaalde doeleinden en waarden, kan men over de middelen redeneren waardoor deze doelstelling verwezenlijkt kan worden. Wij willen daarom twee doelstellingen aangeven waarmee allen die deze regels lezen, het ongeveer een kunnen zijn :

- 1. De middelen die nodig zijn voor het levensonderhoud en het behoud van de gezondheid van alle menselijke wezens, behoren met zo weinig mogelijk arbeid van allen geproduceerd te worden.*
- 2. De bevrediging van de stoffelijke behoeften is weliswaar een onmisbare voorwaarde voor het bestaan, maar is op zich zelf niet voldoende. Om geheel en al te vreden te kunnen zijn moet de mens ook de mogelijkheid hebben zijn intellectuele en artistieke vermogens in overeenstemming met zijn karakter en aanleg te ontwikkelen“.*

A.E.

van de kapitalistische maatschappij duidelijk in het licht. „Wij zien voor ons, zo schrijft hij (*), een enorme maatschappij van producenten, waarvan de leden elkaar zonder ophouden trachten te beroven van de vrucht van hun gemeenschappelijke arbeid - niet door geweld, maar over het geheel genomen in overeenstemming met wettelijk vastgestelde regels. In dit verband is het van belang zich er rekenschap van te geven dat produktiemiddelen - dat wil zeggen het gehele produktievermogen dat nodig is om consumptiegoederen te fabriceren, en bovendien nog de kapitaalsgebouwen - op wettige wijze het privébezit van bepaalde individuen zouden kunnen worden en dit voor het grootste deel zijn.

Voor zover de arbeidsovereenkomst „vrij“ is, wordt datgene wat de arbeider ontvangt, niet bepaald door de werkelijke waarde van de door hem geproduceerde goederen, maar door het minimum van zijn behoeften en naar gelang van het aantal arbeiders dat naar werk zoekt. Men moet goed begrijpen dat zelfs theoretisch het loon van de arbeider niet door de waarde van zijn produkt bepaald wordt. Het privébezit vertoont de neiging zich in weinig handen te concentreren, deels ten gevolge van de wedijver tussen kapitalisten, deels omdat de technologische ontwikkeling en de toenemende arbeidersverdeling de vorming van grotere produktie-eenheden ten koste van kleinere begunstigen. Het resultaat van deze ontwikkelingen is een alleenheerschappij van kapitalisten, wier kolossale macht niet op daadwerkelijke wijze beteugeld kan worden, zelfs niet door een maatschappij die op politiek democratische wijze georganiseerd is. Dit komt omdat de leden van het wetgevende lichaam gekozen worden door de kapitalisten die om praktische redenen het kiezerskorps scheiden van de wetgevende macht. Het gevolg hiervan is dat de vertegenwoordigers van het volk in feite de belangen van de minst bevoorrechten niet in voldoende mate bevorderen. Bovendien hebben onder de huidige omstandigheden de kapitalisten onvermijdelijk, direct of indirect, invloed op de voornaamste informatiebronnen (pers, radio, onderwijs). Het is op deze wijze voor de burger buitengewoon moeilijk en in het merendeel der gevallen totaal onmogelijk tot objectieve conclusies te komen en een verstandig gebruik van zijn politieke rechten te maken.

De heersende toestand, in een op particulier bezit van het kapitaal gebaseerde economie, wordt dus door twee belangrijke beginselen gekarakteriseerd: ten eerste, dat de produktiemiddelen (het kapitaal) particulier bezit zijn en dat de bezitters erover beschikken zoals het hun goedgevindt; ten tweede, dat de arbeidsovereenkomst vrij is. Natuurlijk bestaat er geen maatschappij die in deze zin

„Het is gemakkelijker de volkeren voor het pacifisme te winnen dan voor het socialisme. De economische en de maatschappelijke problemen van tegenwoordig zijn veel te moeilijk. Maar het is noodzakelijk dat alle mannen en vrouwen zo ver komen dat ze geloven in een vreedzame oplossing van hun moeilijkheden“.

A.E.

„zuiver“ kapitalistisch is. In het bijzonder kan men opmerken dat de arbeiders er na een lange en zware politieke strijd in geslaagd zijn voor bepaalde categorieën onder hen een betere vorm van „vrije arbeidsovereenkomst“ te verkrijgen. Maar over het geheel genomen, verschilt de economie van tegenwoordig niet veel van het „zuivere“ kapitalisme. De produktie geschiedt met het oog op het profijt en niet om het nut ervan. Het is niet mogelijk om te voorzien of allen die in staat en bereid zijn te werken, altijd

een baan zullen vinden... De technologische vooruitgang leidt vaak eerder tot een toeneming van het aantal werklozen dan tot een verlichting van moeilijk werk voor allen. De prikkel van het profijt tezamen met de wedijver tussen de kapitalisten is verantwoordelijk voor de instabiliteit van de ophoping en het gebruik van het kapitaal, hetgeen tot steeds ernstiger economische inzinkingen leidt. Onbepaalde wedijver leidt tot een aanzienlijke verspilling van arbeid en tot de verminking van het sociale bewustzijn van de individuen“.

Tot slot.

Ik heb Einstein uitdrukkelijk zo lang aan het woord gelaten. Ten eerste omdat hierin een aspect van zijn engagement wordt belicht : zijn maatschappijvisie, die in de andere Einstein-herdenkingen angstvallig buiten beschouwing blijft. Ten tweede omdat op die manier wellicht het best de motieven van de Einstein-recuperaties duidelijk worden gemaakt.

Lea Hendriks, 16 april 1979.

NAZISME

Van „HOLOCAUST“ tot Dusseldorf. Persmedia en politieke middens hebben kort geleden, met een zekere voldoening, de vertoning van de T.V. serie „Holocaust“ in de Duitse Bondsrepubliek onderlijnd. Men wees hierbij op het positief karakter van deze voorstelling die toeliet het Duits publiek met de zwarte bladzijden uit de geschiedenis van hun land te konfronteren. Onze vriend J. Van Calsteren wees reeds in een vorig nummer op het positieve maar ook op het negatief en eenzijdig karakter van genoemde film. Uit een recent T.V. programma van de Nederlandse Televisie en de interviews die door deze in Duitsland werden afgenomen bleek dat de meeste Duitsers liefst aan deze periode niet herinnerd worden. Zelfs erger, de onweerlegbare feiten er van betwisten.

De voor enkele weken gevelde uitspraak van het Gerechtshof van Dusseldorf, die vier beulen van het concentratiekamp van Maidenek komt vrij te spreken, wijst er op dat noch de politieke noch de gerechtelijke middens van de Duitse Bondsrepubliek zich door filmen als Holocaust laten beroeren. Alhoewel de beulen van Maidenek, een nazikamp waar honderdduizenden mensen werden vermoord, expliciet door tweehonderdvijftig getuigen werden erkend en aangeklaagd, was het de procureur in hoogst eigen persoon die de vrijspraak pleitte. Deze en andere feiten wijzen er op dat de regering van Bonn zich dit allemaal laat welgevallen. Zo het juist is dat

door de Duitse Bondsrepubliek aan de Verenigde Naties werd bekend gemaakt dat 75.068 dossiers over feiten uit de nazi-tijd werden geopend dan moet hier toch aan toegevoegd worden dat 89 pct. van deze gerechtelijke onderzoeken beëindigd werden met het buiten vervolging stellen van de beschuldigen. Niet minder dan 1.752 processen eindigden op een vrijspraak en slechts in 110 gevallen werden veroordelingen voor moord uitgesproken.

Nochtans moet er hier aan herinnerd worden dat meer dan zes miljoen personen in de Hitlerkampen om het leven kwamen.

Dit belet een belangrijk deel van de politieke verantwoordelijken van de Bondsrepubliek niet vandaag te pleiten om eind 1979 de verjaringsprocedure voor de misdaden uit de naziperiode in te voeren. De Europese bondgenoten van de CVP-PSC, de CDU en de CSU zijn hier de belangrijkste voorstanders van.

Belgisch initiatief voor een Europa zonder nazisme.

Het is een positief feit dat heel wat democraten zich over dit alles ongerust maken. Ze vinden het ook bedenkelijk dat, en niet alleen in Duitsland, fascistische groepen zonder enige reactie van de overheid opnieuw de kop opsteken. Is het normaal dat de regering van de deelstaat Hessen aan de oudgedienden van SS-tankdivisie „Totenkopf“ een grootste bijeen-

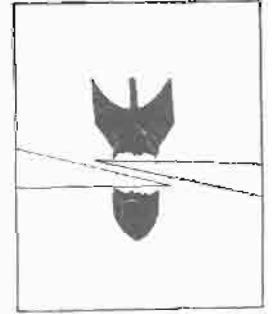
komst te organiseren in de stad Arosen daar waar men weet dat het juist in deze stad is dat archieven van alle concentratiekampen en van alle politieke gevangenen bewaard worden. Is dit eens te meer geen provocatie? Op initiatief van volgende organisaties werd besloten in ons land tot 10 juni een grootse petitieactie te voeren : door de vriendenkringen van Auschwitz, Breendonck, Buchenwald, Dachau, Mauthausen, Neuengamme, Ravensbruck, Vucht, de Fraternelle de l'Armée Secrète des Ardennes, het Gemeenschappelijk Front van de Weerstanders tegen het nazisme van de Oostkantons, het Onafhankelijkheidsfront, de Unie van de Joodse Oud Weerstanders, e.a. organisaties wordt een oproep gedaan aan alle democraten om onderstaande tekst te onderschrijven en door zoveel mogelijk personen te laten ondertekenen.

— Voor de ontbinding van de nazi- en neo-nazi-organisaties.

— Voor het verbod van afschuwelijke openlijke nazi-manifestaties.

— Tegen de verjaringsprocedure van de oorlogsmisdaden en van de misdaden tegen de mensheid.

Petitielijsten kunnen bekomen worden bij dhr. M. De Ghoy-Lamstraet, 14, 9000 Gent of in het sekretariaat van Vrede v.z.w., Onderbergen 51, 9000 Gent.

BELANGRIJKE VERDRAGEN OVER ONTwapENING EN VEILIGHEID

Sinds de Tweede Wereldoorlog is een groot aantal verdragen en overeenkomsten tot stand gekomen inzake ontwapening en de vrede in de wereld.

In de berichtgeving over lopende onderhandelingen over nieuwe internationale verdragen, zoals SALT, MBFR, wordt regelmatig melding gemaakt van die verdragen, echter, vaak zonder enige verdere verduidelijking.

In komende afleveringen zal dieper worden ingegaan op enkele

Aan de gesloten verdragen en overeenkomsten liggen een aantal belangrijke uitgangspunten ten grondslag welke we als volgt kunnen omschrijven :

- Het voorkomen van nuclearisatie en/of militarisatie van bepaalde gebieden of milieus.
- Bevriezing en/of beperking van het aantal en de eigenschappen van nucleaire overbrengingssystemen.
- Beperking van proeven met nieuwe wapentypen.
- Het voorkomen van spreiding van bepaalde wapens over de aarde.
- Het verbieden van de produktie en/of bevordering van de vernietiging van voorraden van bepaalde wapens.
- Het verbieden van bepaalde methoden van oorlogsvoering.
- Het verminderen van het risico van het uitbreken van kernoorlogen.
- De controle op de naleving van het internationaal oorlogsrecht.
- Het aankondigen van bepaalde militaire activiteiten.
- De controle op de naleving van onder de bestaande verdragen aangegane verplichtingen.

Deze uitgangspunten zijn in vele gevallen inzet geweest van grote internationale strijd op alle niveaus. Van doorslaggevende betekenis is daarbij zeker geweest de invloed van de vredesbeweging - die, ook als onderhandelingen op top-niveau dreigden vast te lopen nieuwe impulsen wist te

van de belangrijkste verdragen, hun voorgeschiedenis, hun betekenis en de resultaten die zij hebben gehad voor de uitbouw van de vrede en ontspanning.

Vooruitlopend op deze serie brengen wij hier, aan de hand van een tweetal artikelen welke onlangs verschenen in „Le Monde” en de „Disarmament Times”, een kort overzicht van de momenteel van kracht zijnde overeenkomsten.

geven. Bij enkele verdragen dient echter opgemerkt te worden dat zij wat betreft hun inhoud en toepassing nog veel te wensen overlaten, en dat zij nog immer onderwerp van bespreking zijn.

Het zijn de achtergronden daarvan die we in de komende afleveringen van het N-Bulletin willen belichten, zoals we dat reeds eerder deden in een beschouwing over de MBFR-onderhandelingen in Wenen over wederzijdse evenwichtige troepenvermindering in Centraal Europa.

1959 - *Antarctisch Verdrag.*

In dit verdrag wordt vastgelegd dat het antarctisch gebied slechts voor vreedzame doeleinden gebruikt mag worden. Dit verdrag vormt daardoor een uiterst belangrijke eerste stap in de richting van demilitarisatie van een bepaald gebied. Op 31 december 1977 was dit verdrag door 19 landen geratificeerd, waaronder de Sovjetunie, de Verenigde Staten en Frankrijk.

1963 - *Gedeeltelijk verbod op kernproeven.*

Dit verdrag verbiedt het doen van kernproeven in de atmosfeer, de ruimte en onder water. Op 5 aug. 1963 werd het verdrag ondertekend, het werd van kracht op 10 okt. 1963 - Op 31 december 1977 was het door 108 landen geratificeerd.

1967 - *Outer Space Verdrag.*

In dit verdrag wordt de plaatsing van

atoom- of ander massavernietigingswapens in de ruimte verboden.

Tevens werd vastgelegd dat ruimtevoertuigen slechts voor vreedzame doeleinden gebruikt mogen worden.

Aan dit verdrag nemen 77 landen deel.

1967 - *Verdrag van Tlatelolco.*

In dit verdrag wordt de eerste atoomwapenvrije zone in een bevolkt gebied van de aarde - Latijns-Amerika - ingesteld. Dit verdrag is geratificeerd door 22 landen - een probleem vormt echter de weigering (tot nu toe) van Brazilië en Argentinië om tot ratificatie over te gaan.

1968 - *Non Proliferatieverdrag.*

Dit verdrag verbiedt onder meer de overdracht van atoomwapens door kernwapenstaten aan en de verwerving van dergelijke wapens door niet kernwapenstaten. Het verdrag kwam mede tot stand vanwege het feit, dat „gerealiseerd werd dat het bezit van atoomwapens door veel landen de bedreiging van de wereldvrede zou doen toenemen”. Het verdrag werd van kracht op 5 maart 1970 - op 31 december 1977 hadden 103 landen het geratificeerd.

1971 - In dit jaar werd een verdrag gesloten waarin verboden wordt de zeebodem - buiten de eigen territoriale wateren - te gebruiken voor de plaatsing van nucleaire wapens. 65 landen hebben dit verdrag

momenteel geratificeerd.

1972 - *Verdrag over biologische wapens*. In dit verdrag wordt de produktie, opslag en het gebruik van biologische wapens verboden. Momenteel vinden nog steeds onderhandelingen plaats over het inpassen van chemische wapens binnen dit verdrag - of het sluiten van een afzonderlijk verdrag over deze wapens.

1972 - *SALT*

In dit verdrag worden limieten gesteld op de anti-raket-systemen van de Sowjetunie en de VS.

1972 - *Interimakkoord over SALT*. Deze aanvulling op SALT bevestigt het aantal lanceerplaatsen voor anti-raket-raketten van de SU en de VS.

1974 - Op 3 juli 1974 werd tussen de Sowjetunie en de VS een verdrag gesloten met kernwapens, zwaarder dan 150 kiloton (10 maal zwaarder dan de „Hiroshimabom“). Het verdrag is echter nog steeds niet volledig van kracht.

1975 - *Slotact van de Conferentie over Veiligheid en Samenwerking in Europa*. Eén van de „manden“ van de slotact van de conferentie van Helsinki behandelt en roept op tot het nemen van „vertrouwen wekkende maatregelen“ te bevordering

van vrede veiligheid en ontspanning. Aan de conferentie namen alle Europese landen, de VS en Canada deel.

1976 - *Verdrag over nucleaire proeven voor vreedzame doeleinden*.

1977 - *Verdrag inzake het verbod op de aanwending van technieken ter verandering en beïnvloeding van het milieu voor militaire en vijandelijke doeleinden*.

Het verdrag werd op 18 mei 1977 ondertekend, het is echter nog niet van kracht.

1977 - *Protocollen ter aanvulling van de Geneefse akkoorden van 1949*.

De Geneefse akkoorden van 1949 voorzien in de bescherming van de slachtoffers van militaire conflicten - de aanvullingen van 1977 betekenen een stap in de richting van de verdere ontwikkeling van een menselijker oorlogsrecht. De protocollen werden op 12 december 1977 ondertekend, ze zijn echter nog niet ten volle van kracht.

Momenteel vinden onder meer besprekingen plaats over de volgende verdragen.

SALT-II - kwantitatieve en kwalitatieve beperking van de overbrengingssystemen voor kernwapens.

MBFR - Wederzijdse evenwichtige vermindering van troepen in Centraal Europa.

CTBT - *Comprehensive Test Ban Treaty Verdrag over Chemische wapens* - ter aanvulling van de protocollen van Genève van 1925 over gifgassen en biologische oorlogsvoering en ter aanvulling van het verdrag van 1972 over biologische wapens vinden besprekingen plaats over een verdrag inhoudende een verbod op het gebruik en de produktie van deze wapens, alsmede een overeenkomst betreffende de vernietiging van bestaande voorraden van deze wapens.

Verdrag over Radiologische (radioactieve en stralings-) wapens.

In een eerste artikel dat zal verschijnen in N-Bulletin nr. 11 zal ingegaan worden op de ontwikkelingen rondom SALT-I en de onderhandelingen over SALT II.

Verder zal ook aandacht geschonken worden aan een aantal ingediende voorstellen tot het sluiten van nieuwe akkoorden over nieuwe ontwikkelingen en ter voorkoming van nieuwe ontwikkelingen op het gebied van de wapenwedloop.

De redactie meent met het brengen van deze serie artikelen bij te kunnen dragen aan het verdiepen van de inzichten en de kennis van hen die verdere inhoud willen geven aan de wens nu een keerpunt te brengen in de kernwapenwedloop en vrede en veiligheid in de wereld tot stand te brengen zonder oorlogsdreiging.

N.P., Uit N-Bulletin - Nederland.

VORSTER HEEFT HET TOCH GEDURFD

Niettegenstaande het wereldwijd protest werd de jonge Zuid-Afrikaan Salomon Mahlangu op vrijdag 6 april 1979 in Pretoria opgehangen. Mahlangu was tot in 1976 één van de vele scholieren, die van dichtbij de bloedige onderdrukking meemaakten van de Soweto-tijd. In zijn woonwijk Mamelodi, bij Pretoria, deed de politie hetzelfde als in Soweto: ze opende herhaaldelijk het vuur op ongewapende scholieren, die tegen hun achterstelling betoogden. Zijn ervaringen overtuigden hem ervan dat langs vreedzame weg geen oplossing voor hun problemen kan gevonden worden. Daarom verliet hij samen met vele anderen Zuid-Afrika om een opleiding te volgen tot guerrillero bij de bevrijdingsbeweging, het „African National Congress“ (het ANC). In juni 1977 keerde hij naar Zuid-Afrika terug met twee andere jonge Zuid-Afrikanen. Drie dagen voor de eerste verjaardag van het bloedbad van 16 juni in Soweto werd het drietal aangehouden. Twee van hen waaronder Mahlangu konden ontsnappen. De derde, Motloung Manday, werd in het nauw gedreven. Er ontstond een gevecht waarbij hij twee blanken doodde. Motloung werd gevangen genomen. Mahlangu keerde terug om te zien

wat er met Motloung gebeurd was. Op zijn beurt werd hij aangehouden. Op 2 maart 1978 werd Mahlangu ter dood veroordeeld. In beroep gaan werd hem geweigerd. Op het proces werd door de rechter aanvaard dat Mahlangu zelf geen deel had aan de schietpartij. Toch werd hij op beschuldiging van „moord“ ter dood veroordeeld. De terechtstelling van deze jonge zwarte militant heeft een protestgolf over heel de wereld tot gevolg gehad. Ook in België werd door Kamer en Senaat een resolutie goedgekeurd waarbij aan de regering gevraagd werd het nodige te doen om deze terechtstelling te voorkomen. Ook door VREDE en andere democratische organisaties werden protestbrieven verzonden. President Vorster, bij wie de uiteindelijke beslissing lag, heeft het internationale verzoek tot genade niet willen aanhoren. Het lijden van de zwarte meerderheid in Zuid-Afrika kan niet eindeloos blijven duren. De bevrijdingsstrijd van het ANC zal hierdoor zeker niet het zwijgen worden opgelegd, integendeel. Laten we hopen dat door deze afschuwelijke misdaad de internationale solidariteit nog aangewakkerd zal worden met dit moegetergde zwarte volk.

DE HAAST ONOVERKOMELIJKE MOEILIKHEID

Zeker, er wordt geijverd voor de vrede, er zijn vele mensen die deze strijd volhardend doorzetten. Maar tot een echte massabeweging geraakt men niet. Waarom niet? Mijn antwoord komt maar na een lang betoog.

Aan de basis van de bewapeningswedloop ligt de Oost-West-tegenstelling. Als direct na het beëindigen van de Tweede Wereldoorlog, het Westen het INITIATIEF nam van de koude oorlog, van de bewapeningswedloop en van de oprichting van de NATO, dan was het argument daarvoor: de komende „Russische aanval“. „De Russen gaan ons aanvallen!“ Dat thema werd in de loop van de volgende jaren dagelijks met duizenden varianten bespeeld. Het werd nooit bewezen, maar wel miljoenen malen altijd maar door herhaald als een obsessie. Het werd op de duur als iets vanzelfsprekends door de openbare mening aanvaard. Zolang deze bedriegelijke voorstelling blijft voortleven in de hoofden van de zwijgende en de niet zwijgende meerderheid, bestaat er geen kans een duurzame vrede te vestigen.

Dat weten de volksmisleiders en daarom ook laten zij het thema niet los. In de laatste kieskampagne - tijdens de TV-opvoering PVV contra de anderen - permitteerde DE CROO het zich er zo maar wat cijfers uit te flappen over Russische divisies en bewapening. Als er een zaak is, waarvan De Croo niets afweet, dan is het wel de internationale politiek. Op de vraag - enkele jaren geleden op de Wies Andersenshow - van wanneer de Berlijnse muur dagtekende, meende De Croo het jaar 1970 te moeten opgeven! In de TV-opvoering CVP contra de anderen durfde TINDEMANS beweren dat de neutronenbom een REPLIEK IS OP DE RUSSISCHE SS-20. Nu moet men weten dat de neutronenbom een TAKTISCH wapen is dat enkel km. ver wordt afgeschoten. De SS-20 integendeel is een STRATEGISCH wapen, een middellange afstandsraaket met een reikwijdte van enkele duizenden km. De twee wapens hebben niets met mekaar te maken. Tindemans heeft gewoon gelogen. Wie geen gelegenheid laat voorbij gaan om zich uiterst bezorgd te betonen over de massale bewapening aan de overkant, is de bekende fascist LUNS. (Ook zonder zijn lidmaatschap van de NSB vóór de oorlog zou ik deze bewonderaar van Salazar als een fascist beschouwen).

Hoe stond het in feite met de Russische bedreiging ons te overrompelen?

Het weze mij vooraf toegelaten sterk te benadrukken dat ik uiterst kritisch ben ingesteld ten opzichte van de Sovjetunie en haar bondgenoten. In verschillende geschriften heb ik dat voldoende klaar uitgedrukt. Ook inzake de buitenlandse politiek van de S.U. heb ik mijn bedenkingen. Tsjecho-Slovakije b.v. zit me dwars en blijft me dwars zitten. En dat is niet het enige.

In de strikte zin van het woord kan men de bedoelingen van een staat moeilijk BEWIJZEN. Wel zijn er in onderhavig geval een reeks historische aanduidingen. Ik noem er enkele. Het is klaar dat de oktoberrevolutie geleid werd door de enige arbeiderspartij die zich reeds in 1914 radikaal tegen de oorlog uitsprak. Onder de allereerste besluiten van het nieuwe Sovjetbewind was het dekreet over de vrede. Amper was het nieuwe regime in Rusland gevestigd, of het werd aangevallen door de legers van 14 kapitalistische machten. Vreedzame coëxistentie is niet een uitvinding van Chroestsjov geweest; die politiek werd van in het begin der jaren '20 voorgestaan en bleef de richtlijn onder Stalin. Niet de S.U., wel Duitsland was in 1941 de aanvalser.

Maar er is meer: toen CHURCHILL, TRUMAN en SPAAK de koude oorlog inluiden, KON er geen bedreiging van Sovjetoverval op het Westen zijn. Als men bedenkt hoe enorm de verwoestingen in de S.U. waren, hoe diep er de arde was, hoe zwak het productiepeil in vergelijking met het Westen, hoe fantastisch zwaar de inspanningen voor de wederopbouw, dan was het gewoon misdadig te durven beweren dat toen de S.U. op het punt stond een overval op het Westen uit te voeren. De sovjetburgers hadden nog gedurende jaren de handen vol om hun wonden te herstellen. Een overval beginnen was hun een materiële onmogelijkheid.

Ook uit het verloop van de ontwapeningsbesprekingen valt iets te besluiten. Tot rond 1960 was het mogelijk die te volgen. Nadien gebeurde alles hoe langer hoe meer achter gesloten deuren. Ons houdend aan de geschiedenis tot omstreeks 1960, blijkt het dat alle voorstellen van de S.U. door de Westersers werden

verworpen. Verder blijkt dat, telkens de S.U. zekere voorstellen van de Westersers aanvaardde, de Westersers hun eigen voorstellen verloochenden. Stelde de S.U. TOTALE ontwapening voor, dan waren de Westersers voorstander van PARTIELE ontwapening. Stelde de S.U. dan voor in een eerste etappe de klassieke wapens te verminderen, dan betuigden de Westersers hun voorkeur voor de uitschakeling van de atoombewapening. Goed, antwoordde de S.U., laten we dan met de atoombewapening beginnen. Nee, zegden de Westersers, eerst moet de klassieke bewapening aan de beurt komen... Ik heb hier destijds ononderbroken met gespannen aandacht gevolgd. Zo is het gegaan en niet omgekeerd. De VOLGORDE van de feiten heeft in deze belang.

Overigens zorgden de Westersers ervoor de besprekingen stelselmatig te doen vastlopen op de kwestie van de KONTROLE. Als we hen mochten geloven, wilden „de Russen“ daarvan niet weten. Nu volstaat het de voorstellen van de S.U. door te nemen om te bemerken dat controlemaatregelen daarin steeds voorzien waren. Hoe zou het anders kunnen? Precies of controle niet even belangrijk zou zijn voor het ene als voor het andere kamp.

Maar het komt er op aan te weten WAT er moet gecontroleerd worden: is het de ONTwapening of de BEwapening? Welnu, sinds 1955 heeft EISENHOWER het zeer klaar gesteld: hij wenst enkel de BEwapening te controleren. Dat is alleen interessant voor wie een verrassingsaanval beoogt en dat is des te minder aanvaardbaar voor de partij die in de bewapeningswedloop achterstand heeft. De enige gezonde formule - die trouwens door de Sovjetdelegatie werd bijgetreden - was deze van de Franse afgevaardigde JULES MOCH: GEEN ONTwapening ZONDER KONTROLE EN GEEN KONTROLE ZONDER ONTwapening. En ook niet: HEEL VEEL controle voor een HEEL KLEIN BEETJE ontwapening; de twee moeten in verhouding zijn.

De vraag dringt zich op waarom het kapitalistische Westen - wij moeten de zaken bij hun naam noemen - de bewapeningswedloop heeft aangevat en tot op heden steeds intenser doorvoert.

1. In het kapitalistische regime zijn er zeer machtige groepen die fantastisch

VERDIENEN aan wapenproductie. De werking en de structuur van het MILITAIRINDUSTRIEEL KOMPLEX zijn voldoende gekend. „Maar, merkte mij iemand op die zich overigens heel verdienstelijk met polemologie inlaat, uw kennis van zaken is hopeloos verouderd. Een industrieel-militair complex bestaat ook in de S.U. Ik ga u een tekst opsturen die dat toelicht“. Zo kwam ik in het bezit van EBERT JAHN, THE ROLE OF ARMEMENTS COMPLEX IN SOVIET SOCIETY. (Is there a Soviet Military Industrial Complex ?) in Journal of Peace Research, N° 3, Vol XII/1975. Ik kende die studie van naam, niet qua inhoud. Tot mijn grote verbazing betoogt EBERT JAHN precies wat ik er steeds over dacht, nl. dat in de S.U. GEEN militair-industrieel complex voorhanden is, dat in de structuur van dit systeem geen plaats is voor dergelijk complex. Wel meent E. Jahn dat er ook langs Sovjetzijde militaristische krachten werkzaam zijn. Maar deze gedachte wordt niet nader uitgewerkt. Ze verdient nochtans ernstig onderzoek. Men weet dat de bewapeningswedloop zichzelf stimuleert, dat meer geperfectioneerde bewapening aan de ene kant ook meer geperfectioneerde bewapening aan de andere kant oproept, kortom, dat het proces autodynamisch is. In zoverre de militairen en de technici op iedere uitdaging een antwoord willen vinden, werken zij de wedloop in de hand. Dat geldt voor Oost zoals voor West. Tot daar akkoord. De vraag is of die militaristische krachten in het Oosten, in de S.U., uit de eigen maatschappelijke verhoudingen zijn gegroeid (zoals in het Westen), ofwel, of ze zich hebben ontwikkeld uit de internationale kontekst. Om een valabel antwoord te geven, moet men er de geschiedenis van de bewapeningswedloop bij betrekken. Mag men vooreerst niet vergeten dat het Westen de wedloop begon met een aanzienlijke voorsprong, niet alleen economisch, ook puur militair : nl. met de atoombom in de hand. Zo is het tot op heden gebleven. Steeds was er een ruime Westerse militaire superioriteit. De U.S.A. leidden de dans ; met ieder nieuw wapensysteem stonden ze verschillende jaren vooruit op de S.U. die zich tot het uiterste moest inspannen om de achterstand niet al te groot te laten worden. Dat werd de taak van haar militairen en technici. Die vormen aanvankelijk geen zelfstandige faktor in het proces. Zij spelen maar een rol, NADAT men ze inschakelt. Hun zelfstandigheid wordt groter, de autodynamiek van hun optreden accentueert zich naarmate hun opdracht omvangrijker, gekompliceerder, vitaler wordt. Uit de funktie ontstaat het orgaan en het

orgaan heeft neiging zich tot een zelfstandige macht te bevestigen. Het technomilitair apparaat in de S.U. was de vrucht van een opgedrongen bewapeningswedloop, lang voor het een min of meer zelfstandige faktor van bewapeningsdynamiek werd. Het had aanvankelijk geen wortels in eigen bodem, maar het vertoont wel neiging om zich daar in uiteindelijk te verwortelen.

2. Het kapitalisme heeft nog een tweede reden om de oorlogsproductie tot het uiterste op te drijven. Inderdaad, militaire uitgaven zijn een middel om de economische crisis te bezweren of te milderen. Een gemilitariseerde economie is van aard de overproductie (geheel of gedeeltelijk) op te slopen, het productieapparaat op gang te houden. Genoemde LUNS vertelde in een voordracht te Antwerpen (volgens verslag van „De Morgen“, 3 febr. 1979) „dat de militaire investeringen deugd doen aan de economie. Men denke maar aan Portugal dat er economisch nogal wat beter voorstond, toen het zijn koloniale oorlogen voerde. En aan Hitler die de werkloosheid van de plank veegde“. In periodes van grote werkloosheid wordt dat aspect bijzonder in de verf gezet. Of het nu over de aankoop van tanks, van F-16 of van Hawk-Helip gaat, de ministers leggen de meeste nadruk op de bekomen „economische compensaties“, op de werkgelegenheid die eraan zal verbonden zijn, op het aantal miljoenen werkuren die mogen verwacht worden... Sommige syndikale sekretarissen - zowel in België als in Nederland of elders - spreken in dezelfde zin. Leve de tewerkstelling op basis van de bewapeningswedloop !

3. Nog een derde doel wordt in het Westen beoogd. Een land als de USA kan „boter en kanonnen“ voortbrengen. Een ruime militaire produktie sluit ruime produktie van konsumptiegoederen geenszins uit. In de S.U. en aanverwante landen is het niet zo, om allerlei redenen die ik hier in het midden laat. In deze landen is oorlogsproductie zuiver verlies voor de opvoering van de levensstandaard. Hoe meer men die landen verplicht hun energie aan bewapening te verspillen, des te meer komt de stijging van de volkswelvaart in 't gedrang. Amerikaanse specialisten van de oorlogshetze zijn zich terdege bewust van deze impact op de ontwikkeling van de S.U. Met genoeg rekenen zij u voor hoeveel jaren inspanningen en hoeveel tientallen miljoenen roebels de Sovjets zullen nodig hebben om b.v. de CRUISE-Raket te vervaardigen. Maar de weerslag is niet alleen materieel : als de ontwikkeling van de konsumptie in het Oosten af-

geremd wordt, dan wordt de ontplooiing van de democratie eveneens zwaar gehinderd. En, vermits de landen van het Warschau-pakt zich socialistisch noemen (wat ik slechts met heel veel voorbehoud onderschrijf), krijgen de imperialisten nog een supplementair argument tegen „het socialisme“ toespeeld.

4. Dat brengt ons tot een vierde motief voor de groei van het Westerse militaire apparaat. In de reeds hierboven aangehaalde voordracht te Antwerpen verklaarde LUNS (volgens zelfde krantverslag) : „dat de NAVO-leden zich voor de toekomst beter zullen moeten wapenen tegen een vloed van sociale onrust die er zal komen wanneer de recessie echt een crisis wordt“.

5. President CARTER verklaarde nog in zijn laatste „State of the Union“ dat het Amerikaanse kernpotentieel - zelfs na het volgend SALT-akkoord - nog steeds „overweldigend“ blijft. Het Amerikaanse overwicht aan bewapening wordt inderdaad aangehouden om eventueel een „first strike“ toe te dienen, zo heftig en zo precies op de raketbases van het Oosten, dat een „crugslaan“ haast zou zijn uitgeschakeld.

Wat voorafgaat, is niet nieuw, zeker niet voor de lezers van dit tijdschrift. Maar is nu eenmaal de kernvraag waarrond de hele vredesproblematiek sinds tientallen jaren draait. Een openbare opinie die wel ontwapening verlangt, maar die men wijsmaken kan dat er een „Russische bedreiging“ is, staat met haar mond vol tanden. Een openbare opinie die meent dat „beide kampen“ evenzeer schuld hebben, staat machteloos.

Voor een doeltreffende vredesstrijd is het nodig dat men weet TEGEN WIE men strijdt. De schuldigen moeten gekend zijn met „naam, adres en gezicht“ om met de woorden van Bertold Brecht te spreken. Daarmee wordt de haar onoverkomelijke moeilijkheid duidelijk die verhindert dat brede massa's zich inzetten voor de vrede. Mensen mobiliseren tegen een vreemd kamp is relatief gemakkelijk. IN DE KONTROVERSE MET EEN VREEMD KAMP massa's mobiliseren tegen de politiek van het eigen kamp is oneindig veel moeilijker. En nog veel lastiger wordt het, als in het kamp aan de overkant een regime funktioneert, dat door vele miljoenen mensen aan deze kant harstochtelijk wordt afgewezen.

Ondanks alles komt het er op aan toch door te zetten, want normaliter mag men verwachten dat de rampzalige krankzinnigheid van de huidige ontwikkeling tot het bewustzijn MOET doordringen.

10 april 1979, L. Michélsen.

OPVOEDEN TOT OORLOG ?

Ik begin te geloven, dat de geest van het kwade bestaat. Hij mag dan Satan heten, of Big Brother, - het doet er niet toe. Eerder dan een misdadig brein gaat het hier echter om een machtige, moderne, wereldwijde organisatie, die haar mannetjes heeft op alle terreinen van het militair-ekonomisch-politiek-kultureel kompleks en daar dan ook overal aan de touw-

Fascisme met een nieuw gezicht.

Vandaag beleven we een toestand die - net zoals in de jaren '30 - zowel naar het ene - fascisme - als naar het andere - oorlog - kan leiden. Die twee hangen trouwens nauw met elkaar samen. Oorzaak : de ekonomische crisis. Het grootkapitaal, in zijn expansie - en dus ook in zijn winstbedreigd, zoekt naar middelen om die te herstellen. Ook weer : net zoals in de jaren '30. Maar de geschiedenis kent geen herhalingen. De politieke en ekonomische verhoudingen in de wereld zijn vandaag wel zeer verschillend van die in de dertiger jaren. Het grootkapitaal is niet alleen machtiger geworden, beter georganiseerd, het is ook handiger. Wij zijn langzaam op weg naar een nieuwe vorm van fascisme, een soort van technokratisch fascisme. Onmerkbaar. Niet te geloven haast. Te meer omdat sommige wegbereiders van dit fascisme wat graag de mooie termen in de mond nemen van „algemeen belang“, „het belang van de natie“, „solidariteit“, omdat ze zich voordoen als eerbare staatsburgers, demokraten, zelfs als anti-fascisten. Van het oude fascisme, wel te verstaan, dat van concentratiekampen, jodenvervolgingen en andere gruwelijke verschijnselen.

En toch is het zo. De crisis werkt een nieuwe vorm van fascisme in de hand. Dit nieuwe fascisme zal er helemaal anders uitzien dan dit van tussen de twee wereldoorlogen. Het is niet meer nodig, dat eerst de straat veroverd wordt om de bevolking te terroriseren. Evenmin betekent het de

overname van de Ministeries van Binnenlandse Zaken en Landsverdediging door de ministeries zelf. Dit fascisme mobiliseert de staat tegen de bevolking en maakt hem tot de manager van het groot-

In de Bondsrepubliek worden deze „Historische gesproken documenten“ op L.P. verkocht.

Opvoeden tot ... ?

kapitaal. Het komt van boven en gebruikt de „nuttige idioten“ - van VMO, WvdD, NPd, enz. - alleen maar als ideologische wegbereiders en provokateurs. B.v. door hun demagogische campagne tegen de gastarbeiders en de vakbonden, die de zondebokken worden van de benarde toestand, net als de Joden onder Hitler. Waardoor ze een deel van de bevolking,

tjes trekt, (zoals beschreven in het boek „Bij de duivel te gast“ door Günter Schwab). Doel van die organisatie, d.w.z. einddoel, op lange termijn : de vernietiging van de mensheid, het sijn van de wereld. Geleidelijk te bereiken, in etappen, langs oorlog en fascisme en middels de verpesting - letterlijk en figuurlijk - van het menselijk milieu en klimaat.

nl. het a-politieke - dat helaas het grootste is - hebben weten te sensibiliseren. De voorwaarden voor dit fascisme worden door het establishment en de machthebbers trouwens zelf geschapen. Eerst en vooral door de totale manipulatie van de mens door middel van de geweldige en steeds sterker wordende druk en macht waarover het establishment beschikt : het staatsapparaat, de publiciteit, de massamedia, het leger, het onderwijs... Een manipulatie, die handig georkestreerd wordt op verschillende terreinen te gelijk met het doel het verzet van de mens te breken of te voorkomen door hem tot een willoos en bruikbaar instrument te maken van het ekonomisch maar ook van het politiek kompleks.

Spanning - bewapening - winst.

Volkeren, rassen, godsdiensten, taal- en andere groepen worden tegen elkaar opgezet. Het verdelen om te heersen wordt nog maar eens in praktijk gebracht. De spanning wordt opgedreven. Het gebeurt allemaal zo handig ; het grijpt zo netjes in elkaar. Stel je voor, dat het spelletje van „verdelen om te heersen“ zelfs gespeeld wordt met de rechten van de mens als inzet. De „vrije“ landen - de „goeden“ - worden uitgespeeld tegen de „diktatoriale“ - de „slechten“. Langzaam maar zeker gaan we terug de winter van de koude oorlog tegemoet. Ook nu gaat het niet alleen om het afbakenen van invloedssferen tussen Oost en West, maar om een ideologische oorlog zonder meer. Met de veroor-

deling van het socialisme als politiek en economisch systeem wil men in de Westerse landen ook de Marxistische en progressistische organisaties en partijen treffen. En al diegenen, die zogezegd de weerbaarheid van het Westen of van Europa ondermijnen. De dienstweigeraars, b.v. Of de vakbonden. Het zijn immers de Marxisten, progressisten en Vakbonden, die het kapitalistisch systeem in vraag stellen en zelfs durven aantasten, die de klassenstrijd prediken en aanzetten tot staking, fabrieksbezetting en nog meer van die onverkwikkelijke acties, die a priori ook kritisch staan tegenover heel wat aspecten van de politiek van de Westerse regeringen, o.a. die van soberheid en bewapening. Kortom, die de ergste vijand zijn van het grootkapitaal en - weer eens - zijn winst. Vooral nu, in crisistijd. Datzelfde spelletje heeft ook nog een ander doel: een eind maken aan de vreedzame coëxistentie en de met zoveel moeite tot stand gekomen ontspanning (non-proliferatieverdrag, SALT I, ontwapeningsconferentie, Akkoorden van Helsinki?, enz.). Is het niet absurd, dat zelfs de Akkoorden van Helsinki „voor veiligheid en samenwerking in Europa” gebruikt worden om de spanning op te drijven?

De toegenomen spanning is dan weer het voorwendsel om de voorstellen tot verdere ontwapening (SALT II) en nauwere samenwerking te blokkeren. Gevolg: een nieuwe escalatie van de bewapening; weer grotere winsten voor de bewapeningsindustrie. Wat natuurlijk de bedoeling is...

Ook in België.

Wat in het groot gebeurt in de wereld gebeurt in het klein in België. Maar het gaat dezelfde richting uit: naar fascisme en bewapening. Ook in ons land wordt het spelletje gespeeld van verdelen om te heersen. Naast gastarbeiders en vakbonden worden ook de leden van de andere gemeenschap - de Vlamingen voor de Walen en vice-versa - tot zondebokken gepromoveerd. Een afleiding - en verdeelingsmaneuver, maar ook een houd-de-dief-spelletje, dat de ware oorzaken en schuldigen buiten schot laat. De taalpartijen en drukingsgroepen werpen zich op als de vertegenwoordigers van de hele gemeenschap. Ze zijn erin geslaagd de tegenstellingen op de spits te drijven en de andere partijen in hun vaarwater mee te sleuren. Ondanks het feit, dat het gros van de bevolking dit communautair touwtrekken - dat het trouwens niet eens begrijpt - kotsbeu is, dat de werkloosheid catastrofaal is en de economische toestand zorgwekkend.

Daarmee samenhangend komt die andere crisis, de aanslepende regeringscrisis, nog wat olie op het vuur werpen. De indruk wordt gewekt, dat er op een democratische manier en met de democratische instellingen, niet meer uit de impasse te geraken is. Er wordt voedsel gegeven aan de fascistische argumenten, dat politiek rot is en de democratie een praatbarak. Inplaats van in het zgn. onhandelbaar en corrupt systeem van politieke partijen zien sommige „leidende kringen” hun heil in een „zakenkabinet” van techniekers, terwijl de politieke onstabiliteit het verlangen oproept naar een „sterke man”,

een sterke staat (twee „oplossingen”, die inderdaad naar fascisme zwemen).

Ook in ons land worden de massamedia ingezet voor het beïnvloeden van de massa. (Of er „smeergeld” mee gemoeid is weet ik niet, maar het zou mij niet verwonderen). TV-uitzendingen steken een handje toe bij de communautaire stemmingmakerij (uitzendingen over Brussel en de Voer). In „Europa binnenskamers” - waarin wél Amerikaanse, maar geen Belgische en nog minder anti-woordvoerders te horen waren - werd de aankoop gnedgepraat van het F16 gevechtsvliegtuig. In „Kramiek” kreeg de re-actionnaire kolonel Candries de gelegenheid de lof te zingen, zowel van het apartheidsregime in Zuid Afrika als van het leger...

Zelfs een zogezegd progressistisch blad als „De Morgen” ontbreekt niet in het koor van de stemmingmakers. Het brengt reclame voor dienstneming in het leger. Het is bezorgd om „onze jongens” - dat zijn de para's - in Zaïre. Het schrijft over de noodzakelijke atoomschuikelders voor de volgende oorlog...

Het is duidelijk: in 1979, het jaar van het kind, worden de Belgische staatsburgers als onmondige kinderen behandeld. Het ergste is echter nog niet dat het gebeurt - proberen staat immers vrij -, maar dat die burgers het laten gebeuren. Het is dan ook de hoogste tijd, dat hun de schellen van de ogen vallen - of worden gerukt - en dat er wordt gereageerd. Hoe vlugger hoe beter. Hoe krachtiger hoe beter. Hoe massaler hoe beter. Want wij zijn op een gevaarlijke weg...

Jan Van Calsteren.

reizen om te leren

STUDIE- EN ONTSPANNINGSREIS NAAR MADRID.

Spanje was jarenlang „taboe” voor de progressieve krachten van ons land. Nu Spanje, na veertig jaar fascisme, de democratische weg heeft ingeslagen is het hoog tijd met dit mooie land en zijn bevolking kennis te maken.

VREDE vzw wil zijn lezers de kans geven, tijdens een „vlinderreis” kennis te maken met dit Madrid en de democratische krachten van dit land. De Spaanse vredesbeweging, heeft zich borg gesteld voor het leggen van contacten en al het mooie van hun hoofdstad en het omliggende te leren kennen.

Een bezoek aan het wereldberoemd

museum „Prado” onder deskundige leiding is reeds voorzien en er bestaat eveneens de mogelijkheid voor een ééndagreis naar Toledo.

De heenreis is voorzien voor woensdag 31 oktober om 8.15 u. te Zaventem met terugkomst op zondag 4 november om 21.00 u. te Zaventem. Aandeel in de kosten: 6.980 fr. (vliegtuig, hotel en ontbijt).

Het aantal deelnemers beperkt zijnde worden de belangstellenden verzocht zich voor 15 mei in te schrijven door overschrijving van een voorschot van 3.000 fr. per persoon op rek. 000-0956015-80 van Vrede vzw, Onderbergen 51, 9000 Gent.

DE RECHTEN VAN HET KIND ZINVOL MAKEN

Art. 10. : Het kind dient te worden grootgebracht in een geest van Solidariteit, Begrip, Vriendschap en Rechtvaardigheid onder de volken.

Wie kan er de tien universele Rechten van het Kind opnoemen? Zonder te haperen? De mensen van Unicef, misschien... ja, maar die strijden reeds tientallen jaren voor deze rechten. Maar buiten hen? Hier volgen ze dan:

1. Alle kinderen zijn gelijk, zonder onderscheid wegens ras, godsdienst, nationaliteit, politiek, afkomst, geslacht, enz.
2. Het kind moet bijzondere bescherming genieten om zich lichamelijk, intellectueel en maatschappelijk te ontwikkelen.
3. Het kind heeft recht op een naam en een nationaliteit.
4. Het kind en zijn moeder hebben recht op voldoende voeding, huisvesting en medische zorg.
5. Het gehandicapte kind moet de bijzondere opvoeding en zorg krijgen, die voor hem nodig zijn.
6. Het kind heeft recht op begrip en liefde van zijn ouders en van de maatschappij.
7. Het kind heeft recht op kosteloos onderwijs, spel en ontspanning.
8. Het kind moet tot de eersten beho-

ren, die recht hebben op hulp bij rampen.

9. Het kind moet beschermd worden tegen alle vormen van verwaarlozing, wreedheid en uitbuiting.
10. Het kind dient te worden grootgebracht in een geest van solidariteit, begrip, vriendschap en rechtvaardigheid onder de volken.

Een entoesiasmerend programma; maar moeilijk te verwezenlijken, omdat het zo alomvattend is.

Sommigen zeggen: waarom al dat geroep rond „Het Jaar van het Kind“, al dat nutteloos geld uitgeven, als er daarna toch niets van komt.

In Antwerpen zijn er mensen, meestal jongere, met voldoende geloof in de zaak, en met een behoorlijk dosis duf, die meer in het bijzonder rond artikel 10, „iets“ willen proberen te verwezenlijken, iets duurzaam, dat zich in harten en geesten inplant...

Een „INITIATIEFGROEP VOOR VRIENDSCHAP TUSSEN BELGISCHE EN IMMIGRANTEN-KINDEREN“ is onlangs ontstaan met, als kern, het Kontaktorgaan voor Internationale Solidariteit, een overleggroep waarin zowel Belgische organisaties en personen als verenigingen van immigranten en gastarbeiders (Chilense, Spaanse, Italiaanse, Griekse, Portugese, Marokkaanse, Tunesische, Turkse) vertegenwoordigd zijn.

Deze Initiatiefgroep wil door en voor kinderen in scholen, jeugdateliers, jeugdverenigingen, buurthuizen, door middel van allerlei expressievormen, (tekeningen, muziek, theater, volksdansen, volksbelen, interviews), de Tien Rechten van het Kind helpen populariseren.

Een internationaal Kinderkamp is reeds gepland voor midden augustus. En een „Festival van het Kind van de Immigrant“ zal al deze activiteiten overkoepelen. We verliezen het niet uit het oog: vreemdelingenhaat, rassendiskriminatie, misprijzen, zitten soms diep in de mens ingeworteld.

„De vreemdelingen pakken ons het werk af...“

„Ze hebben zo van die gewoonten... wat maken zij van de huizen die ze bewonen?...“

„Het zijn toch geen mensen zoals wij...“

„Zoudt gij uw dochter willen geven aan zo een kroezelkop?...“

En leg dan maar uit dat verschillende Europese regeringen, waaronder de onze, tijdens de vette jaren de gastarbeiders zijn gaan opzoeken in hun geboorteland en ze hebben buitengelokt door het tekenen van een kontrakt (aan de laagste lonen wel te verstaan...) 80 pct. van de buitenlandse mijnwerkers hebben zulk een kontrakt op zak. (*)

En betalen „zij“ soms niet minstens even-

(*) Er verblijven voor het ogenblik in België een miljoen vreemdelingen, waarvan er 600.000 ongeveer in de productie ingeschakeld zijn. Bepaalde politieke middelen beweren dat „ze“ het land uitzetten een oplossing zou zijn tegen de werkloosheid. Dan moeten ze de mijnen, de metaalnijverheid, het vervoer in verscheidene grote centra's verlaten, dus vitale sectoren volledig laten ontwrichten?..

veel belastingen?... Probeer maar eens als vreemdeling met de controleur van belastingen uw geval te gaan verdedigen... En dat get woningsprobleem voor grote gezinnen, voor „alle“ grote gezinnen een onopgelost probleem blijft?

Dat „anders“ zijn, - beschikken deze vreemdelingen niet over een eigen cultuur, waarvan wij de inhoud en de zin niet vermoeden - daarom nog niet betekent dat men minderwaardig is.

Het huwelijk is en blijft een delikate en ingewikkelde zaak. Hoeveel gezinnen, „waar het niet meer gaat“ ontmoet men niet tussen gelijkaardige partners. Voor twee mensen van verschillende afkomst en mentaliteit is de zaak natuurlijk nog ingewikkelder, maar daarvoor niet onmogelijk. Het „mens“ zijn speelt in de hoofdrol.

De vreemdelingen hebben overal maar al te veel te lijden onder vooroordelen en enggeestigheid. Hun kinderen moeten het beter hebben, in een vriendelijkere wereld kunnen wonen.

Het Jaar van het Kind kan zinvol gemaakt worden. Door, o.a. al dat wat van thuis of elders meegekregen wordt te ontzenuwen.

Een taak waarvoor het meer dan de moeite waard is zich in te zetten.

Voelt U iets voor het meewerken aan deze Initiatiefgroep? Kunnen wij op uw sympathie en belangstelling rekenen? Neem dan contact op met:

LUC VERSMISSEN, c/o Elckerlick, Consciencestraat 46, Antwerpen, tel.: 39.38.69

of met:

RACHEL SOURITZ, Jan Verbertlei 37, 2520 Edegem, tel.: 55.32.91.

Rachel Souritz.

AFSCHRIKKING EN DETENTE...

De NAVO lidstaten hebben besloten tot de oprichting over te gaan van een bijzondere groep voor de bestudering van alle aspecten met betrekking tot de controle van de tactische kernwapens. Deze studiegroep loopt parallel met de „nuclear planning group“ die instaat voor de modernisering van de tactische kernwapens voor Europa.

NAVO sekretaris generaal Luns onderstreepte dat het hier om een tweevoudige strategie gaat waarbij aangetoond wordt dat het NAVO bondgenootschap vasthoudt aan de afschrikking en ... de voortzetting van de „détente“.

Hierbij werd eveneens bekendgemaakt dat op verzoek van haar bondgenoten de Verenigde Staten aanvaard heeft het voorzitterschap van de nieuwe groep waar te nemen. Zou het hier om geen nieuwe formule gaan om de neutronenbom opnieuw naar voor te schuiven?

HET GEHEIM VAN HET SUCCES

What's Happening To Your Dollar

The dollar that bought 100 cents worth of goods and services in 1967

Aan de Amerikanen wordt tot vervelens toe uitgelegd dat de aankoopkracht van de dollar onophoudelijk daalt. Dat de inflatie de overhand haalt. De meest verscheidene weekbladen rivaliseren in arglistigheid en illustraties om hun lezerspubliek het simpele feit dat een door hen verdiende dollar hen steeds minder aankoopmogelijkheden geeft, te doen verteren.

„Wat met uw dollar gebeurt“, leest men in de U.S. News and World Report. De zaak is duidelijk. Als vertrekpunt de aankoopkracht van de dollar in 1967. De dollar van 1979 is slechts 49 cents van vroeger meer waard. En als dezelfde inflatievoet aanhoudt zal hij volgend jaar slechts 44 cents meer waard zijn. En op dit ogenblik wijst niets in tegengestelde zin. Het agentschap U.P.I. berekende dat in februari jl. de groothandelsprijzen voor groenten met 12,2 pct. stegen, voor vers fruit met 9,2 pct., verse vis met 7,2 pct. runderen en kalfsvlees met 4,7 pct. en de benzine met 2,2 pct.

Maar er zijn mensen in Amerika die zich de luxe kunnen permitteren geen rekening te houden met die prijsstijgingen. De gefortuneerden. Er zijn ook de nietbemiddelden, zoals die getoond door de tekenaar van Daily World. „Het goud stijgt, de dollar zakt“, stelt van de krant die één van beiden vasthoudt. De andere verklaart: „Ik heb altijd volledig vertrouwen gehad in de dollar. Dat is het geheim van mijn succes“.

„THE DEER HUNTER“ EEN FILM VAN SLECHTE WIL

De Oscars voor 1979 werden onlangs in Hollywood uitgedeeld. Allen gingen naar 2 films over de Viëtnameese oorlog. Eén van de 2 prenten, „Coming Home“, met Jane Fonda - die destijds heel actief is geweest in de acties tegen de Viëtnameese oorlog - in een van de hoofdrollen, behandelt hoofdzakelijk de problemen van de oorlogsinvaliden bij hun thuiskomst. De andere prent „The Deer Hunter“ is een evocatie van de heldhaftige vrijwilligers die naar Viëtnam trokken om „door de schuld van de Viëtnamezen“ volledig kapot en ontredderd uit de oorlog te komen. Deze film kreeg maar liefst 9 Oscars.

Wat gebeurt er met drie brave jongens, springend van levenslust, goede Amerikaanse burgers, na hun gevangenneming door de Viëtnameese strijders? Dit is ongeveer het thema van de film „The Deer Hunter“, van Michel Camino, die onlangs in België uitgekomen is, gesteund door heel wat publiciteit. Toegeven dat het om een racistische prent gaat is te weinig. De onderneming is belangrijker. Het gaat erom, door de idee van aanval en aanvallene te vermengen, te trachten de rollen om te draaien, de VS te „deculpabiliseren“. Zodoende probeert Michel Camino over de films heen te stappen die totnogtoe in de VS gemaakt werden naar aanleiding van de Viëtnameese oorlog. Rolprenten gaande van „De bezoekers“ van Kazan (16 mm, met heel eenvoudige middelen gemaakt wegens geldgebrek) tot „Coming Home“ van All Ashby (des te meer overtuigend wat leidde tot een bewustwording en een strijd), over „Winter Soldiers“ en andere kleine „in de marge“ gerealiseerde filmpjes, bedoeld ter ondersteuning van de gevoerde campagnes voor vrede.

Deze prenten werden vooral gedraaid op meetings, met een chronisch geldtekort en zijn hoofdzakelijk samengesteld uit getuigenissen van ex. G.I.'s die de om-

standigheden uitleggen die tot hun vertrek leidden (dikwijls vrijwillige indiensttelling onder economische of ideologische druk), wat ze er vonden, wat ze er GEDAAN hebben, hoe ze uiteindelijk de rangen van de vredesmilitanten vervoegden. Daar moest een tegenoffensief op komen. Dat is nu gebeurd. „The Deer Hunter“, van Michel Camino is in alle opzichten de film van de gemoedsrust tegenover de smerige verloren oorlog. De „smerige oorlog“ die volgens de auteurs natuurlijk aan de kant van het aangevallen Viëtnameese volk te vinden zijn, een volk dat op eigen territorium werd aangevallen door een overweldigende meerderheid aan manschappen en materiaal, slachtoffers van splinterbommen, bacteriologische wapens, zonder te spreken van de verschrikkingen die dorpsbewoners moesten meemaken, klopjachten en „schoonmaakbeurten“.

Het scenario kan ten andere heel snel worden samengevat. Men begint met 5 jongens te tonen, 5 arbeiders in de siderurgie, in 1968, in een industriestad in Pensylvanië. Ze leiden een rustig leven verdeeld tussen hun vriendschap voor elkaar, hun verhoudingen met meisjes en de jachtpartijtjes op herten in de nabije bergen.

En dan plots, staan drie onder hen, Michael, Nick en Steven, midden in de „hel“ van Viëtnam. Een brandend dorp, bestookt met mortieren (Vietcongs waarschijnlijk), een heel kort plan van de geterroriseerde bevolking, opeengepakt in een schuilhoek, een groep ranger, gedropt door een helicopter, die zich

Tijdens de plechtige uitreiking hiervan, verklaarde Michael Camino voor de zaal, deels in antwoord op wat Jane Fonda eerder zei, dat in Hollywood alleen de kunst diende bekroond te worden, zonder dat men naar politieke inhoud of achtergrond moest kijken. Welnu, zijn „kunstwerk“ is zeer duidelijk bekroond. Met alle moderne snufjes (waaronder Dolby en Stereosound) wordt het publiek maar liefst 3 uur in de ban van zijn kunst gehouden. De inhoud? Hieronder volgt een interessante bespreking...

haasten hun geblokkeerde vrienden te verlossen. In de volgende scène zijn ze gevangen genomen.

Dan beginnen de verschikkingen, en het is dit deel van de film die protest uitlokte bij de Engelse actrice Julie Christie, protest dat publiek gemaakt werd de dag van de afsluiting van het festival van Berlijn (1). Een citaat: „Ik denk dat een film die het volk van een klein land, die een heldhaftige guerrillastrijd gevoerd heeft tegen een invaller met enorme mogelijkheden begiftigd, voorstelt als een eigenaardig onmenselijk volkje, juist dat soort racisme dat tot oorlog aanleiding geeft, aanmoedigt. Ik geloof niet dat men een hele natie kan beschrijven als een verzameling sadisten om nadien te verklaren dat men bepaalde dramatische effecten beoogde“.

Kinderen verminkt door splinterbommen, vrouwen die hun dode babys op de arm dragen, met de grond gelijk gemaakte dorpen, velden volledig verwoest door ontbaderingsmiddelen, kortom, alle verschrikkelijke beelden verspreid tijdens de Viëtnameoorlog. Niets daarvan. Alleen één of twee „vluchtelingen“-kolonnes, netjes, (waarschijnlijk omdat ze onder bescherming staan van de Amerikanen), die als figuranten dienen, die zonder overtuiging vooruitschrijden met wat rook op het achterplan om de oorlog te „situeren“. De Amerikaanse oorlog was een „propre“ oorlog, bewijs van afstandname en grote humanitaire gevoelens...

Tot slot: Om deze waardige zaak te verdedigen heeft men beroep gedaan op een gekend acteur: Robert de Niro. Het einde wilt de middelen...

1) Verklaring die opgenomen werd in „Le Monde“. Als lid van de Jury in Berlijn, bevestigde Julie Christie in dezelfde verklaring, samen met de protesten van de socialistische en niet gebonden landen die zich uit de competitie terugtrokken, haar solidariteit met Viëtnam.

VREDE - IN - AKTIE

UITGAVEN

In de reeks „Informatie en Argumentatie“, maandelijkse dossiers van de Jong-socialisten, verschenen onlangs twee nieuwe delen. Een eerste dossier handelt over „Werkloosheid“ en kost 30,- fr. Een tweede handelt over „Zelfbeheer“ en omvat 52 bladzijden ; dit kost 50,- fr. Daarbij komt 10, fr. per verzending.

Je kan het gewenste bedrag storten op gironummer 000-0304249-57 van Jong-socialisten vzw, Keizerslaan 13, 1000 Brussel. Maar je bent goedkoper af met een abonnement. Dan betaal je slechts 250,- fr. voor tien nummers (inclusief port).

Info-Jeugd : Opnieuw te verkrijgen ! Infarde 1 : „WAAR KAN JE JE BURGERSDIENST DOEN ?“ (derde herziene druk).

Heb je het statuut van gewetensbezwaarde verkregen ? Ben je op zoek naar een organisatie ? Wil je graag geïnformeerd zijn over wat je er gedurende je burgerdienst kan doen ? In deze infarde vind je ook : een adreslijst van provinciale directies van de Civiele Bescherming, de erkenningsvoorwaarden voor organisaties, de problemen daarbij en beknopte informatie over toekomstige erkenningen. Prijs : 50 fr. (+ 10 fr. portkosten).

Bestelwijze : schriftelijk of telefonisch bij Info-Jeugd Nationaal, Nederkouter 11, 9000 Gent - tel. 091/ 25 95 25 (betaling na fakturatie) of door overmaking van 60 fr. op bankrekeningnummer 001-0273688-30 van Info-Jeugd Nationaal m.v.v. bestelling infarde 1.

Bij bestelling van 10 of meer exemplaren : 20 procent korting.

KONFERENTIE

DE STRATEGISCHE PROBLEMEN VAN DE BELGISCHE BETREKKINGEN MET DE DERDE WERELD.

18 mei : 9.30 uur - 18.00 uur :
„GRONDSTOFFEN“

Spreekers :

MAMADOU DIA (R.N.D., Senegal).
Willy SCHOOF (U.F.S.I.A., Antw.).
Abdelkader SID AHMED (Ministerie van Nijverheid, Algerië).
J. NAGELS (G.E.M., Brussel).

Studieonderwerp :

Het koper, voorgesteld door GRESEA.
Algemene bespreking.

20.00 uur :

„KOMMERCIELE UITWISSELING EN ALTERNATIEVE STRATEGIE VOOR DE ONTWIKKELINGS-SAMENWERKING“.

Rondetafelkonferentie, met de Heren LEVRERO (IPALMO, Roma) en BENACHENHOU (A.E.T.M., Alger), en de andere sprekers.

19 mei : 9.30 uur - 18.00 uur :
„TECHNOLOGISCHE OVERDRACHT“

Spreekers :

Gerard DESTANNE de BERNIS (IREP, Grenoble).
Issam EL ZAIM (A.E.T.M., Wenen).
D. VAN DER STEEN (C.E.D.A.F., Brussel).

Studieonderwerp :

Voorgesteld door GRESEA.
Algemene bespreking.

Zaal : I.S.T.I.
Joseph Hazardstraat 34
1180 Brussel
(Bascule - Uccle)

ingericht door GRESEA-Oxfam
Simonisstraat 1
1050 Brussel
Tel. 02/ 538 19 31

AANKONDIGINGEN

GENT

- Op 14 mei brengt een koor **bestaande** uit vrijwilligers uit Gent, Antwerpen en Brussel en 2 solisten een **uitvoering** van de cantate „De Moeder“ van Brecht.

Verder nog : „De Volharding“ en „Gedichten van en voorgedragen door Stefaan Van Den Bremt“, in het Koninklijk Muziekconservatorium, Hoogpoort 54.

Ingangsprijs : 100 fr. Kaarten in voorverkoop : 80 fr. Marnix boekhandel, Oxfam Wereldwinkel, Devos Koestraat 11.

- Vrijdag 11 mei in de Cercle Recolletzanlei 3, Gent.
Benefietavond van de Oxfam-Wereldwinkel.

NATIONALE AKTIVITEITEN

De kern van Vrede-Oostenoe organiseerde op 19 april een informatieavond met film en dia over het Polisario. „Nelly Maes, André De Smet en Karim Abadalla, vertegenwoordiger van het Polisariofront in ons land, voerden hierop het woord.

In samenwerking met andere organisaties werd in dezelfde stad op 21/4 een avond ingericht met de toneelgroep TOKA uit Leuven.

Deze stelden een fabel van B. Brecht voor „En... toen werd het oorlog” rond München 1938. Dr. Juul Verhelst van het nationaal Bestuur van Vrede stond in voor de inleiding. Vrede verleende eveneens zijn medewerking aan de tentoonstelling van Oxfam Roeselare die werd ingericht in het kader van de nationale aktie van deze organisatie.

Door Wiza, de organisatie voor de verdediging van de Indianen, werd te Leuven een ontmoetingsdag gehouden met andere nationale organisaties en afgevaardigden van de Mapuche beweging.

Te Brussel ging een nationaal colloquium door van het Nationaal Centrum voor Ontwikkelingssamenwerking met als thema „Europa en de derde wereld” waarop Ernst Gülicher en Paul Keymeulen de vzw Vrede vertegenwoordigden.

Het Overlegcentrum voor de Vrede kwam op 21/4 samen te Antwerpen met vertegenwoordigers van de plaatselijke O.C.V. komitees.

A. De Smet en H. De Roeck waren namens Vrede op deze bijeenkomst aanwezig. E. De Bleckere vertegenwoordigde Vrede op dezelfde dag op de bijeenkomst van de Bond voor Vormings- en Ontwikkelingsorganisaties.

BRUSSEL CENTRUM

8 mei : Toneel „Het Verhoor” van toneelgroep Sater uit Amsterdam.
Thema : Beroepsverbod in het bedrijfsleven.

In de Beursschouwburg, A. Ortsstraat 22, 1000 Brussel. Om 20.30 uur ingericht door de Culturele Centrale van het ABVV van het Gewest BRUSSEL-HALLE-VILVOORDE.

STEENHUFFEL :

van 28 mei tot 1 juni :

Zoals vorig jaar richt vzw Burgerdienst voor de Jeugd ook dit jaar weer een vormingsweek in. Men werkt dit jaar rond het thema „SOCIALE VERDEDIGING”. Deze week gaat door te Steenhuffel (Londerzeel) in „DE GROENE SCHOOL”. Hier wordt aan de gewetensbezwaarden in dienst slechts de voedselvergoeding en de soldij gevraagd. Alle anderen betalen 1.500 fr. voor de hele periode. Wie dit bedrag onoverkomelijk mocht vinden, kan

hierover steeds contact opnemen met B.D.J., Van Eliewyckstr. 35, 1050 Brussel. Tel. 02/ 640 19 98.

WAAR EEN WIL IS...

De voorstanders van de neutronenbom hebben tijdens de laatste maanden enigszins de dampen gezei op hun campagne. Dit vil natuurlijk niet zeggen dat ze hun opzet afgezworen hebben. Het gaat slechts om een afwachten om de storm van het volksverzet te laten luwen.

Morgen pakken ze zeker uit met een nieuw aktieplan en dit op een ogenblik dat niemand het verwacht.

De aandacht van de openbare opinie moet dus verder gevestigd worden op het gevaar van de neutronenbom.

De kern van vzw Vrede-Oosten-de heeft het dan ook nuttig geoordeeld in het centrum van de stad en op drukke verkeerspunten een twintigtal publiciteitsborden te huren om een 250 tal affiches „Stop de neutronenbom” te laten uitplakken.

Ken ook elders in die zin een aktie gevoerd worden ?

Vrede nationaal heeft de nodige affiches ter uw beschikking.

TURNHOUT

Viewdag op 2 juni in het Cultureel Centrum in Turnhout.

Voor vormingswerkers, jeugdhuisverantwoordelijken, informatieverschaffers, JIC en JAC medewerkers en wie het ook kan interesseren, richt Info-Jeugd Nationaal een viewdag in.

Wat is deze viewdag ? Een dag waarop jij als „gebruiker” die regelmatig of sporadisch met audio-visueel materiaal werkt of mee zou willen gaan werken, een representatief overzicht kan bekijken van wat gedurende het laatste jaar aan nieuwe audio-visuele produkties in Vlaanderen op de markt kwam. Men vindt hier geschikt materiaal voor een avond in het jeugdhuis, een jongerengroep, in de klas. In het Cultureel Centrum in Turnhout in 4 zaal-

tjes, in een doorlopend programma van 10 tot 20 uur.

Kontaktadres : Info-Jeugd Nationaal, Viewdag, Nederkouter 111, 9000 Gent.

INTERNATIONALE AKTIVITEITEN

Met 30.000 op de Internationale Manifestatie te Bonn tegen het Berufsverbod. Zo'n 30.000 mensen, samengekomen uit alle hoeken van de BRD, stapten zaterdag 31 maart samen met talrijke buitenlandse delegaties (ook uit België) op in de internationale betoging te Bonn tegen de Berufsverbote.

Wim Albers, een Nederlandse afgevaardigde van de PVDA en tevens lijsttrekker van zijn partij voor de komende Europese verkiezingen, verklaarde van zijn kant aldaar te hopen dat het weldra verenigde Europa een Europa zonder Berufsverbod zou zijn.

Internationaal Komitee voor Europese Veiligheid en Samenwerking.

Te Brussel ging van 6 tot 8 april een vergadering door van het Internationaal Komitee voor Europese Veiligheid en Samenwerking. A. De Smet vertegenwoordigde de vzw Vrede op deze bijeenkomst. Het komitee besloot op 26, 27 en 28 oktober 1979 een Europees Forum over ontwapening en veiligheid te organiseren. Deze internationale konferentie zal hoofdzakelijk gewijd zijn aan de problemen van de bewapeningwedloop en de ontwapening. De besprekingen zullen er in vier kommissies plaats hebben.

Onverjaarbaarheid van de Nazi-misdaden. Meer dan 10.000 personen waren zaterdag 21 april verzameld te Straatsburg op de belangrijkste manifestatie sinds mei 1968.

Ze hadden metterdaad beantwoord aan de oproep van „Internationale Initiatieven van de Weerstand en van de slachtoffers van het Nazisme en Fascisme” om plechtig te protesteren tegen de heropleving van nazistische en neo-nazistische ideeën en activiteiten en om te vragen aan de Duitse Bondsrepubliek de onverjaarbaarheid van de oorlogsmisdaden te aangaan.

Delegaties en 120 aanwezige organisaties afkomstig uit een twintigtal landen van Oost- en West-Europa namen deel aan deze betoging. De Duitse anti-nazi's waren talrijke aanwezig, waaronder vele jongeren.

TE ZOT...

• Kansberekeningen van het Rasmussen-rapport, dat ook in Europa als zeer gezaghebbend werd beschouwd - het had ten slotte 3 miljoen dollar gekost - schatten de kans op een ongeluk in een kerncentrale van de omvang als dat in Harrisburg op 1 op 1 miljoen jaren. Harrisburg heeft dus blijkbaar alleen pech gehad!

• De enigen die het rapport reeds eerder als onbetrouwbaar van de hand wezen, waren de NRC verzekeringsmaatschappijen. Maar die verdedigen ook duidelijk andere belangen.

• Een retrospectieve enquête over de periode 1959-1977 m.b.t. de overlijdens van werklieden die in Portsmouth de atoomduikboten herstelden en bevoorraden, heeft aangetoond dat men het gevaar van radioactieve besmetting bij dit werk ernstig onderschat. De enquête registreerde bij de werklieden zes maal zoveel gevallen van leukemie en twee maal zoveel gevallen van kanker als bij mensen die niet aan dergelijke straling blootgesteld zijn. De gevarengrens blijkt maar liefst tien maal onderschat!

• Radio Vaticaan krijgt meer zendtijd in China. De Chinezen zijn vandaag tevens in de mogelijkheid om meer buitenlandse uitzendingen te beluisteren dan ten tijde van Mao. Alleen Radio Taiwan en Radio Moskou blijven verboden. Moskou is inderdaad niet langer het Rome van de kommunistische wereld... dixit Santiago Carrillo.

• Leonid Brezjnef heeft, op advies van het Centraal Comité van de Kommunistische Partij van de Sowjetunie, de Leninprijs voor literatuur gekregen voor zijn driedelige autobiografie. Er mag al eens gelachen worden.

• Sesam open u... Tengevolge van de verbeterde betrekkingen tussen Israël en Egypte en een daaruit voortvloeiend handelsakkoord werd onlangs voor het eerst een lading Egyptische produkten in Tel-Aviv afgeleverd: 50 kilo sesamzaad.

• De buitenlandse schuld van Chili steeg vorig jaar met 21 pct. Chili kreeg tevens in 1978 voor 1539 miljoen dollar aan buitenlandse kredieten, en dat voornamelijk van privé-banken.

• Paus Johannes-Paulus II heeft nogmaals eens last met het protocol. Toen hij met

Paasavond onverwacht nog eens op het balkon voor het St.-Petersplein verscheen om de massa te zegenen, sloot hij met de woorden: „Het is laat. De nacht is gemaakt om te slapen“. Voorwaar, voorwaar...

• Op zondag 8 april gingen in Nieuwkerken-Waas de Internationale Klompentochten door. Maar liefst 8.000 sportievelingen namen aan deze gebeurtenis deel. De VMO, in formatie, met vaandel, trompetten en trommels en tevens in militaristische kledij, stapten mee op in deze overigens rekreatieve wandeltocht. En dit tot ergernis van vele democratische deelnemers en organisaties. Zou het niet goed zijn indien het stadsbestuur van St.-Niclaas voor de toekomst de nodige maatregelen zou treffen?!

HENRY FORD II : MEER DAN 1 MILJOEN DOLLAR IN 1978.

De leiders van de autonijverheid zijn in de Verenigde Staten de best betaalden uit de privéindustrie. Henry Ford II, voorzitter van Ford Motor, ontving juist geteld 1.057.070 dollar aan salarissen en sociale voordelen.

Philip Caldwell, directeur generaal van Ford en Edward Lundy, ondervoorzitter sloten het jaar af met een inkomen van één miljoen dollar. Thomas Murphy, voorzitter van General Motors, moest zich voor '78 tevreden stellen met ongeveer 975.000 dollar.

• In Groot-Brittannië rekent de aarts-konservatieve Margaret Thatcher erop als eerste vrouw Downing Street binnen te trekken. Aan troetelnaampjes ontbreekt het haar nu al niet: „Maggie Leeuwenhart“, de „Pasionaria van de voorsteden“, de „Salomé van de moderne tijden“, etc. Anderzijds spekuelt Labour erop dat de anti-feministische reflex van de Britse kiezer uiteindelijk de balans in haar voordeel zal doen omslaan. Armesociaaldemocratie...

• Dankzij de recente verhoging van de olieprijs heeft de Amerikaanse petroleummaatschappij Exxon voor het eerste trimester van dit jaar 37,4 pct. meer winst geboekt dan voor dezelfde periode vorig jaar. Standard Oil Company realiseerde een meerwinst van 28 pct.

• De Chinezen hebben voor het eerst in hun pers publiciteit kunnen vinden voor een vreemde kapitalistische onderneming. De Japanse firma Toshiba huurde een

volle bladzijde in het „Dagblad van de Arbeiders“, een syndicaal blad. Kostprijs: 250.000 Belgische frank. Het orgaan van de Chinese KP weigert voorlopig dergelijke publiciteit.

• Generaals die aan vrede denken worden meestal niet op prijs gesteld. Gert Bastian, kommandant van de 12de tankdivisie van de Bundeswehr, komt dit aan de lijve ondervinden. Om zich openlijk achter het standpunt geplaatst te hebben van dhr. Wehner, voorzitter van de parlementsfractie van de S.P.D. die herhaaldelijk verklaard heeft dat de Sovjet troepen in Europa een defensieve rol vervullen is hij het mikpunt geworden van de aanvallen van de Westduitse C.D.U.-C.S.U. die zijn ontslag eist...

• De bibliotheek van het parlement publiceert geregeld lijsten van haar nieuwste aanwinsten, die voor de duidelijkheid worden ondergebracht in rubrieken. Eén van die rubrieken draagt de titel: etnografie, feminisme, folklore. Zou het kunnen dat onze parlementariërs de strijd voor gelijkberechtiging van de vrouw als folklore beschouwen? Of hebben ze dan toch ingezien dat de situatie van de vrouw in onze maatschappij nog veel gemeen heeft met toestanden in de primitieve maatschappijen?

• Steeds meer Europese persbureaus verdienen grof geld met een nieuwe activiteit op de vakantiemarkt: „een erotisch getinte droomvakantie in het zwoele verre Thailand“. Sexreizen naar Thailand, „voor hen die meer willen dan alleen maar een hotel met ontbijt“.

• De regering van de Verenigde Staten die tijdens het regime van de Cha in Iran naar radiouitzendingen naar dit land had stopgezet komt bekend te maken dat zij hier opnieuw mee gestart is. Moet er nog zand zijn?

• Dit stukje is eigenlijk opgedragen aan de zonderlinge individuen die in ons land de gastarbeiders aan de deur willen zetten. Uit gegevens die we kort geleden ontvingen blijkt namelijk dat, zo er 3.780 Algerijnen in ons land tewerkgesteld zijn het aantal Belgen dat in Algerije werkt op dit moment niet minder dan 5.600 bedraagt. Hierbij moet zeker niet toegevoegd worden dat de plaats op de economische ladder zeker niet dezelfde zal zijn...

OM LOS TE LOPEN